

Warszawa, dnia 28 lipca 2017 r.

Poz. 1444

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW^{1), 2)}**

z dnia 20 lipca 2017 r.

w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych

Na podstawie art. 48a ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1896, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób, warunki i szczegółowy zakres działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym systemu nadzoru zgodności działalności z prawem, systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu audytu wewnętrznego w towarzystwie;
- 2) pojęcie konfliktu interesów oraz szczegółowe wymagania dotyczące postępowania w zakresie konfliktów interesów, w tym zawierania transakcji przez pracowników, członków zarządu oraz rady nadzorczej towarzystwa albo przez inne osoby fizyczne pozostające z towarzystwem w stosunku zlecenia albo innym stosunku o podobnym charakterze, które mają dostęp do informacji dotyczących obecnych i planowanych lokat funduszy inwestycyjnych oraz aktywów nabywanych do portfeli klientów, dla których towarzystwo wykonuje usługi doradztwa inwestycyjnego albo zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;

---

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża:

- 1) dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającą dyrektywy Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz. Urz. WE L 145 z 30.04.2004, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 7, str. 263, Dz. Urz. UE L 114 z 27.04.2006, str. 60, Dz. Urz. UE L 247 z 21.09.2007, str. 1, Dz. Urz. UE L 76 z 19.03.2008, str. 33 oraz Dz. Urz. L 331 z 15.12.2010, str. 120);
- 2) dyrektywę Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającą środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz. Urz. UE L 241 z 02.09.2006, str. 26);
- 3) dyrektywę Komisji 2010/43/UE z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w zakresie wymogów organizacyjnych, konfliktów interesów, prowadzenia działalności, zarządzania ryzykiem i treści umowy pomiędzy depozytariuszem a spółką zarządzającą (Dz. Urz. UE L 176 z 10.07.2010, str. 42);
- 4) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz. Urz. UE L 174 z 01.07.2011, str. 1, Dz. Urz. UE L 145 z 31.05.2013, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 349).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 724, 768, 791 i 1089.

- 3) szczegółowe wymagania w zakresie działania towarzystwa w najlepiej pojętym interesie funduszu inwestycyjnego otwartego oraz uczestników funduszu inwestycyjnego otwartego, w tym w zakresie wykonywania decyzji inwestycyjnych w zarządzaniu portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych oraz w zakresie składania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych łącznie dla różnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo oraz łącznie z innymi zleceniami składanymi przez towarzystwo, oraz przeprowadzania analiz przy doborze lokat funduszu inwestycyjnego;
- 4) tryb i warunki postępowania towarzystwa w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego oraz przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, w tym w zakresie świadczenia usług, promowania świadczonych usług oraz kontaktów z klientami;
- 5) tryb i warunki postępowania towarzystwa w zakresie prowadzenia działalności pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych i funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA oraz doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów finansowych, w tym w zakresie świadczenia usług, promowania świadczonych usług oraz kontaktów z klientami;
- 6) sposób prowadzenia ewidencji transakcji zawartych przez fundusze inwestycyjne otwarte oraz transakcji zawartych na rachunek własny towarzystwa lub rachunek własny towarzystwa prowadzony dla zbiorczego portfela papierów wartościowych, ewidencji zleceń składanych przez uczestników funduszy inwestycyjnych otwartych, a także ewidencji transakcji zawartych przez towarzystwo w ramach wykonywania usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 7) sposób dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych oraz przechowywania i archiwizowania dokumentów i innych nośników informacji związanych z działalnością funduszy inwestycyjnych i towarzystwa;
- 8) warunki techniczne i organizacyjne prowadzenia przez towarzystwo działalności, o której mowa w art. 48 ust. 2a ustawy.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi;
- 2) ustawie o obrocie instrumentami finansowymi – rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1636, z późn. zm.⁴⁾);
- 3) funduszu – rozumie się przez to fundusz inwestycyjny niebędący funduszem inwestycyjnym z wydzielonymi subfunduszami lub subfundusz wydzielony w ramach funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami;
- 4) informacji poufnej – rozumie się przez to informację poufną w rozumieniu art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 1, z późn. zm.⁵⁾);
- 5) wartości zagrożonej – rozumie się przez to przewidywaną wielkość strat funduszu inwestycyjnego otwartego z tytułu zmian parametrów cenowych pozycji wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego, oszacowaną na podstawie modelu statystycznego będącego modelem wartości zagrożonej, o parametrach szacowanych na podstawie obserwacji tych zmian, której przekroczenie w ustalonym okresie prognozy może wystąpić z prawdopodobieństwem równym założonemu poziomowi istotności;
- 6) transakcji przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu – rozumie się przez to umowę, w której fundusz zobowiązuje się do przeniesienia praw majątkowych do papierów wartościowych i ich odkupu po uzgodnionej cenie w ustalonym przyszłym dniu, a druga strona zobowiązuje się do ich nabycia i zwrotu po uzgodnionej cenie w ustalonym przyszłym dniu;
- 7) transakcji przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu – rozumie się przez to umowę, w której druga strona zobowiązuje się do przeniesienia praw majątkowych do papierów wartościowych i ich odkupu po uzgodnionej cenie

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 724, 768, 791 i 1089.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 175 z 30.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 287 z 21.10.2016, str. 320.

w ustalonym przyszłym dniu, a fundusz zobowiązuje się do ich nabycia i zwrotu po uzgodnionej cenie w ustalonym przyszłym dniu;

- 8) ryzyku kontrahenta – rozumie się przez to wartość ustalonego przez fundusz inwestycyjny otwarty niezrealizowanego zysku na transakcjach, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, bez uwzględniania opłat i świadczeń ponoszonych przez fundusz inwestycyjny otwarty przy zawarciu transakcji, w szczególności premii za płaconej przy zakupie opcji;
- 9) ryzyku płynności – rozumie się przez to ryzyko polegające na braku możliwości sprzedaży, likwidacji lub zamknięcia pozycji w aktywach funduszu inwestycyjnego otwartego przy ograniczonych kosztach i w odpowiednio krótkim czasie, na skutek czego jest zagrożona zdolność funduszu inwestycyjnego otwartego do stałego spełniania warunków określonych w art. 82 ustawy;
- 10) ryzyku kredytowym – rozumie się przez to ryzyko niewywiązania się ze zobowiązań wobec funduszu inwestycyjnego otwartego przez emitentów instrumentów finansowych posiadanych przez fundusz, kontrahentów funduszu i inne podmioty posiadające zobowiązania wobec funduszu;
- 11) ryzyku rynkowym – rozumie się przez to ryzyko poniesienia przez fundusz inwestycyjny otwarty straty wynikającej z wahań wartości rynkowych pozycji wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego na skutek fluktuacji zmiennych rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji i towarów lub zdolność kredytowa emitenta, obejmujące ogólne ryzyko rynkowe i szczególne ryzyko rynkowe;
- 12) ogólnym ryzyku rynkowym – rozumie się przez to ryzyko poniesienia przez fundusz inwestycyjny otwarty straty wynikającej ze zmian poziomu cen na rynku, które w podobnym zakresie dotyczy innych podmiotów rynku finansowego, obejmujące w szczególności ryzyko stopy procentowej, ryzyko cen instrumentów kapitałowych i ryzyko walutowe;
- 13) szczególnym ryzyku rynkowym – rozumie się przez to ryzyko poniesienia przez fundusz inwestycyjny otwarty straty wynikającej ze szczególnych właściwości instrumentów finansowych lub cech emitentów tych instrumentów, ryzyko nietypowych zdarzeń i ryzyko niewywiązania się drugiej strony umowy ze zobowiązania;
- 14) ryzyku operacyjnym – rozumie się przez to ryzyko poniesienia przez fundusz inwestycyjny otwarty straty wynikającej z nieodpowiednich procesów wewnętrznych i nieprawidłowości dotyczących systemów towarzystwa, zasobów ludzkich lub wynikającej ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące ryzyko prawne i dokumentacyjne oraz ryzyko wynikające ze stosowanych w imieniu funduszu procedur zawierania transakcji, rozliczania i wyceny;
- 15) ryzyku prawnym i dokumentacyjnym – rozumie się przez to ryzyko niewykonania przez fundusz inwestycyjny otwarty uprawnień lub obowiązków wynikającego z umowy z kontrahentem, powstałe na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez kontrahenta lub sporu z kontrahentem wynikającego z tego zobowiązania;
- 16) ryzyku całkowitym – rozumie się przez to ryzyko: kontrahenta, płynności, rynkowe, operacyjne oraz inne rodzaje ryzyka, na które fundusz inwestycyjny otwarty jest lub może być narażony;
- 17) EEA – rozumie się przez to Europejski Obszar Gospodarczy;
- 18) osobach obowiązanych – rozumie się przez to osoby, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy;
- 19) transakcji własnej – rozumie się przez to transakcję, której przedmiotem są instrumenty finansowe, zawieraną przez osobę obowiązaną lub na jej rachunek, pod warunkiem że:
  - a) zawarcie tej transakcji wykracza poza zwykły tryb wykonywania przez tę osobę czynności w ramach jej zatrudnienia w towarzystwie lub wykonywania przez nią z innego tytułu obowiązków w zakresie działalności prowadzonej przez towarzystwo albo
  - b) transakcja jest zawierana na rachunek osoby obowiązanej lub:
    - jej małżonka,
    - dziecka pozostającego na jej utrzymaniu,
    - osoby z nią związanej z tytułu przysposobienia, rodzinnej pieczy zastępczej, opieki lub kurateli,
    - osoby będącej jej krewną lub powinowatą pozostającej z nią we wspólnym gospodarstwie domowym przez okres co najmniej roku przed datą zawarcia transakcji lub
    - innej osoby pozostającej z nią w stosunkach powodujących, że osoba obowiązana ma istotny interes w zawarciu danej transakcji na rzecz tej innej osoby, z wyłączeniem zwykłych opłat i prowizji należnych z tytułu zawarcia transakcji;

- 20) tytułach uczestnictwa – rozumie się przez to tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA;
- 21) usługach – rozumie się przez to wykonywane przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych na rzecz klienta czynności:
  - a) zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,
  - b) doradztwa inwestycyjnego,
  - c) przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub
  - d) pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, a także doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów finansowych;
- 22) kliencie – rozumie się przez to klienta profesjonalnego albo klienta detalicznego;
- 23) miejscu wykonania – rozumie się przez to podmiot wykonujący zlecenie przekazane przez towarzystwo w ramach zarządzania funduszem inwestycyjnym otwartym, wykonywania usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w ramach zarządzania zbiorczym portfelem papierów wartościowych;
- 24) standardowych instrumentach pochodnych – rozumie się przez to instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym i niewystandaryzowane instrumenty pochodne, w przypadku których jest możliwe wyznaczenie ich ekspozycji na ryzyko za pomocą metody zaangażowania, w szczególności kontrakty terminowe i opcje na obligacje, stopy procentowe, kursy walut, akcje oraz indeksy, warranty subskrypcyjne i inne prawa umożliwiające nabycie instrumentów finansowych, forwardy i swapy na stopy procentowe i waluty, opcje na swapy oraz instrumenty pochodne dotyczące ryzyka kredytowego;
- 25) niestandardowych instrumentach pochodnych – rozumie się przez to instrumenty pochodne inne niż wskazane w pkt 24;
- 26) dokumencie strategii inwestycyjnej – rozumie się przez to dokument zawierający opis strategii inwestycyjnej funduszu, strategii inwestycyjnej portfela lub strategii inwestycyjnej zbiorczego portfela;
- 27) strategii inwestycyjnej funduszu – rozumie się przez to wytyczne dotyczące zasad alokacji aktywów funduszu, sporządzone zgodnie z polityką inwestycyjną funduszu, o której mowa w art. 18 ust. 2 pkt 11 ustawy, określające w szczególności kryteria podejmowania decyzji inwestycyjnych, w tym kryteria doboru papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, zakres dozwolonych inwestycji w poszczególne rodzaje instrumentów, limity inwestycyjne, inne limity odnoszące się do ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego, ryzyka płynności oraz innych ryzyk dotyczących funduszu, a także benchmark, o ile został przyjęty;
- 28) strategii inwestycyjnej portfela – rozumie się przez to wytyczne dotyczące zasad alokacji środków pieniężnych oraz instrumentów finansowych pozostawionych do dyspozycji towarzystwa przez klienta, dla którego jest świadczona usługa zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, określające w szczególności kryteria podejmowania decyzji inwestycyjnych, w tym kryteria doboru papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, zakres dozwolonych inwestycji w poszczególne rodzaje instrumentów, limity inwestycyjne, inne limity odnoszące się do ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego, ryzyka płynności oraz innych ryzyk dotyczących portfela, a także benchmark, jeżeli został przyjęty;
- 29) strategii inwestycyjnej zbiorczego portfela – rozumie się przez to wytyczne dotyczące zasad alokacji aktywów zbiorczego portfela sporządzone zgodnie z polityką inwestycyjną zbiorczego portfela, o której mowa w art. 214 ust. 2 pkt 8 ustawy, określające w szczególności kryteria podejmowania decyzji inwestycyjnych, w tym kryteria doboru papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, zakres dozwolonych inwestycji w poszczególne rodzaje instrumentów, limity inwestycyjne, inne limity odnoszące się do ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego, ryzyka płynności oraz innych ryzyk dotyczących zbiorczego portfela, a także benchmark, jeżeli został przyjęty;
- 30) systemie zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego – rozumie się przez to zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego;
- 31) bezpieczeństwie informacji – rozumie się przez to zachowanie poufności, integralności i dostępności informacji.

Rozdział 2 System kontroli wewnętrznej

Oddział 1 System nadzoru zgodności działalności z prawem

§ 3. 1. System nadzoru zgodności działalności z prawem służy zapewnieniu zgodności działalności towarzystwa oraz osób działających na jego rzecz z obowiązującymi przepisami prawa oraz procedurami i regulaminami wewnętrznymi obowiązującymi w towarzystwie. System zapewnia:

- 1) nadzór nad przepływem informacji poufnych oraz informacji stanowiących tajemnicę zawodową, zabezpieczenie dostępu do tych informacji i przeciwdziałanie ich wykorzystywaniu przez osoby obowiązane;
- 2) przestrzeganie procedur i regulaminów wewnętrznych obowiązujących w towarzystwie;
- 3) prawidłowość dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych;
- 4) terminowość i kompletność przekazywanych sprawozdań finansowych sporządzanych przez towarzystwo i zarządzane przez nie fundusze;
- 5) terminowość, kompletność, prawidłowość i jakość raportów oraz informacji przekazywanych przez towarzystwo i zarządzane przez nie fundusze, innych niż wskazane w pkt 4;
- 6) nadzór nad przestrzeganiem zasad postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

2. System nadzoru zgodności działalności z prawem powinien uwzględniać rodzaj i zakres działalności prowadzonej przez towarzystwo, w szczególności rodzaj zarządzanych przez nie funduszy i wielkość ich aktywów netto.

3. W ramach systemu nadzoru zgodności działalności z prawem towarzystwo prowadzi i aktualizuje książkę procedur zawierającą procedury i regulaminy wewnętrzne obowiązujące w towarzystwie. Książka procedur może być prowadzona w postaci elektronicznej.

4. Zasady systemu nadzoru zgodności działalności z prawem zawiera uchwalany przez zarząd albo radę nadzorczą towarzystwa regulamin systemu nadzoru zgodności działalności z prawem, który określa w szczególności:

- 1) zakres kompetencji inspektora nadzoru oraz zasady działania komórki nadzoru zgodności działalności z prawem, w tym zasady wyznaczania osoby wykonującej obowiązki inspektora nadzoru w przypadku jego czasowej nieobecności;
- 2) cel i zakres przeprowadzanych kontroli;
- 3) szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli oraz założenia dotyczące ich częstotliwości;
- 4) zakres obowiązków osoby przeprowadzającej kontrolę;
- 5) zasady sporządzania raportów z kontroli;
- 6) zasady sprawozdawania o wynikach kontroli;
- 7) tryb postępowania w przypadku ujawnienia podczas kontroli nieprawidłowości w zakresie działania towarzystwa lub osób obowiązanych.

§ 4. 1. Towarzystwo wydziela w strukturze organizacyjnej komórkę nadzoru zgodności działalności z prawem, którą kieruje inspektor nadzoru. Inspektorem nadzoru może być wyłącznie pracownik towarzystwa lub członek zarządu. Jeżeli uzasadnia to rodzaj i zakres działalności prowadzonej przez towarzystwo oraz nie zagraża to interesom klientów i uczestników funduszy, czynności nadzoru zgodności działalności z prawem mogą być wykonywane przez inspektora nadzoru w ramach stanowiska jednoosobowego; do stanowiska jednoosobowego stosuje się przepisy dotyczące komórki nadzoru zgodności działalności z prawem.

2. Inspektor nadzoru niebędący członkiem zarządu podlega bezpośrednio prezesowi zarządu towarzystwa, a w przypadku gdy prezes nie został powołany – zarządowi towarzystwa. Odpowiednio prezes zarządu lub zarząd zapewnia komórce nadzoru zgodności działalności z prawem niezależność organizacyjną umożliwiającą prawidłowe wykonywanie obowiązków.

3. Do zakresu działania komórki nadzoru zgodności działalności z prawem należy:

- 1) ujawnianie i zapobieganie naruszaniu przez towarzystwo i zarządzane przez nie fundusze obowiązków wynikających z przepisów prawa regulujących ich działalność;

- 2) sprawowanie nadzoru nad działalnością towarzystwa oraz osób w nim zatrudnionych według kryterium zgodności z przepisami prawa oraz procedurami i regulaminami wewnętrznymi obowiązującymi w towarzystwie;
- 3) przeprowadzanie kontroli działalności towarzystwa oraz osób w nim zatrudnionych według kryteriów określonych w pkt 2;
- 4) nadzór nad przepływem informacji poufnych i informacji stanowiących tajemnicę zawodową, zabezpieczeniem dostępu do tych informacji oraz przeciwdziałaniem ich wykorzystywaniu przez osoby obowiązane w sposób niezgodny z przepisami prawa lub procedurami i regulaminami wewnętrznymi obowiązującymi w towarzystwie;
- 5) nadzór nad załatwianiem reklamacji uczestników funduszy zarządzanych przez towarzystwo i klientów towarzystwa oraz prowadzeniem rejestru reklamacji;
- 6) kontrola sposobu prowadzenia ewidencji, o których mowa w § 75 ust. 1 i § 79 ust. 1;
- 7) kontrola prawidłowości dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych;
- 8) monitorowanie dokonanych przez fundusze zarządzane przez towarzystwo przekroczeń i dostosowań ograniczeń inwestycyjnych wynikających z przepisów prawa lub statutu funduszu, spowodowanych przez zmiany:
  - a) cen, kursów lub wartości składników lokat funduszu,
  - b) wartości aktywów funduszy w okresie pomiędzy zawarciem transakcji nabycia składnika lokat innego niż składnik lub składniki, których dotyczy przekroczenie albo zwiększenie przekroczenia, a jej rozliczeniem, związane z obowiązkiem ujęcia tej wartości w księgach rachunkowych w dacie zawarcia umowy,
  - c) wartości aktywów funduszy wynikające z transakcji przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu składnika lokat innego niż składnik lub składniki, których dotyczy przekroczenie albo zwiększenie przekroczenia,
  - d) wartości aktywów funduszu wywołane przez zmiany w kapitale wpłaconym lub wypłaconym– oraz analiza przyczyn ich występowania;
- 9) badanie i regularna ocena adekwatności i skuteczności przyjętego systemu nadzoru zgodności działalności z prawem oraz działań podejmowanych w celu wykonywania przez towarzystwo i zarządzane przez nie fundusze obowiązków wynikających z przepisów prawa;
- 10) wyjaśnianie osobom wykonującym czynności w ramach prowadzonej przez towarzystwo działalności kryteriów wypełniania przez te osoby obowiązków zgodnie z przepisami prawa oraz procedurami i regulaminami wewnętrznymi obowiązującymi w towarzystwie.

4. Komórka nadzoru zgodności działalności z prawem odpowiednio dokumentuje wyniki przeprowadzonych kontroli oraz przedstawia je właściwym organom towarzystwa.

5. Osoby wykonujące zadania z zakresu nadzoru zgodności działalności z prawem powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje w zakresie niezbędnym do ich wykonywania. Towarzystwo zapewnia osobom wykonującym zadania z zakresu nadzoru zgodności działalności z prawem stosowne uprawnienia, środki oraz dostęp do niezbędnych informacji i pomieszczeń.

6. Towarzystwo zapewnia, aby osoby wykonujące zadania nadzoru zgodności działalności z prawem nie brały udziału w wykonywaniu czynności z zakresu działalności, która jest przedmiotem sprawowanego przez nie nadzoru zgodności działalności z prawem, a sposób wynagradzania tych osób umożliwiał zapewnienie ich obiektywizmu.

§ 5. 1. W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli naruszenia przepisów prawa lub istotnych postanowień procedur lub regulaminów wewnętrznych obowiązujących w towarzystwie, inspektor nadzoru lub upoważniony pracownik komórki nadzoru wewnętrznego sporządza raport i przekazuje go niezwłocznie zarządowi towarzystwa.

2. Inspektor nadzoru przekazuje zarządowi oraz radzie nadzorczej towarzystwa informację o naruszeniu przez członka zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa przepisów prawa lub istotnych postanowień procedur lub regulaminów wewnętrznych obowiązujących w towarzystwie.

§ 6. 1. Inspektor nadzoru prowadzi dziennik kontroli zawierający informacje o kontrolach wewnętrznych przeprowadzanych w towarzystwie w roku kalendarzowym, który zawiera:

- 1) oznaczenie podmiotu kontrolującego;
- 2) zakres kontroli;
- 3) datę rozpoczęcia kontroli;

- 4) datę zakończenia kontroli;
- 5) wnioski z kontroli lub zalecenia pokontrolne.

2. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, podlegają wpisowi do dziennika kontroli nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, a dane, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 – niezwłocznie po jej zakończeniu.

§ 7. Inspektor nadzoru, nie rzadziej niż raz do roku, sporządza sprawozdanie z funkcjonowania systemu nadzoru zgodności działalności z prawem i przekazuje je zarządowi oraz radzie nadzorczej towarzystwa. Sprawozdanie zawiera w szczególności zestawienie wyników kontroli działalności towarzystwa oraz osób w nim zatrudnionych według kryterium zgodności z przepisami prawa oraz procedurami i regulaminami, obowiązującymi w towarzystwie, a także ocenę adekwatności, o której mowa w § 4 ust. 3 pkt 9.

§ 8. Inspektor nadzoru odbiera od firmy audytorskiej dokonującej badania lub przeglądu sprawozdań finansowych funduszy zarządzanych przez towarzystwo:

- 1) coroczne oświadczenie potwierdzające jej niezależność i niezależność biegłych rewidentów dokonujących badania lub przeglądu;
- 2) coroczne informacje dotyczące innych usług świadczonych przez firmę audytorską na rzecz funduszy zarządzanych przez towarzystwo;
- 3) informacje o zagrożeniach niezależności firmy audytorskiej oraz czynnościach zastosowanych w celu ograniczenia tych zagrożeń.

Oddział 2

System audytu wewnętrznego

§ 9. 1. System audytu wewnętrznego służy weryfikacji systemów oraz procedur i regulaminów wewnętrznych obowiązujących w towarzystwie, według kryterium prawidłowości i skuteczności wypełniania przez towarzystwo obowiązków wynikających z przepisów, oraz działaniu mającemu na celu eliminację nieprawidłowości.

2. Jeżeli uzasadnia to rodzaj i zakres działalności prowadzonej przez towarzystwo, w strukturze organizacyjnej towarzystwa wydziela się odrębną i niezależną komórkę audytu wewnętrznego.

3. W przypadku gdy w strukturze organizacyjnej towarzystwa nie wydzielono komórki audytu wewnętrznego, zadania, o których mowa w ust. 1, wykonuje bezpośrednio zarząd towarzystwa.

4. Komórka audytu wewnętrznego albo zarząd towarzystwa:

- 1) opracowuje plan audytu wewnętrznego i go wykonuje;
- 2) wydaje zalecenia wynikające z działań podejmowanych w ramach wykonywania planu audytu wewnętrznego i ocenia ich wykonanie;
- 3) sporządza nie rzadziej niż raz na rok pisemny raport z wykonywania zadań w zakresie audytu wewnętrznego, zawierający w szczególności wskazanie środków podejmowanych w ramach wykonywania planu audytu wewnętrznego.

5. Raport, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, jest przekazywany:

- 1) przez komórkę audytu wewnętrznego zarządowi towarzystwa – w przypadku, o którym mowa w ust. 2;
- 2) przez zarząd towarzystwa radzie nadzorczej towarzystwa – w przypadku, o którym mowa w ust. 3.

6. Rada nadzorcza otrzymuje regularne, pisemne sprawozdania dotyczące wykonywania zadań powierzonych komórce audytu wewnętrznego, zawierające w szczególności wskazanie środków podejmowanych w ramach wykonywania planu audytu wewnętrznego.

Oddział 3

System zarządzania ryzykiem

§ 10. 1. W ramach systemu zarządzania ryzykiem towarzystwo ustanawia, wdraża i zapewnia stosowanie polityki zarządzania ryzykiem. Polityka zarządzania ryzykiem obejmuje w szczególności pisemne procedury oceny narażenia każdego zarządzanego przez towarzystwo funduszu inwestycyjnego otwartego na poszczególne rodzaje ryzyka wchodzące w skład ryzyka całkowitego, które mogą być istotne dla tego funduszu.

2. Polityka zarządzania ryzykiem powinna określać:

- 1) procesy, metody i procedury umożliwiające pomiar i zarządzanie ryzykiem oraz obliczanie całkowitej ekspozycji;
- 2) podział obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem w towarzystwie;
- 3) zakres oraz warunki i częstotliwość sporządzania sprawozdań przedkładanych przez jednostkę do spraw zarządzania ryzykiem zarządowi oraz radzie nadzorczej towarzystwa.

§ 11. 1. Towarzystwo wydziela w strukturze organizacyjnej jednostkę do spraw zarządzania ryzykiem w sposób zapewniający jej niezależność pod względem podległości służbowej i pełnionych funkcji od jednostek operacyjnych towarzystwa odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych otwartych. Jeżeli uzasadnia to charakter, zakres i stopień złożoności czynności wykonywanych przez towarzystwo oraz zarządzanych przez nie funduszy inwestycyjnych otwartych, czynności z zakresu zarządzania ryzykiem mogą być wykonywane w ramach stanowiska jednoosobowego.

2. W odniesieniu do zarządzania przez towarzystwo funduszami inwestycyjnymi otwartymi do zakresu działania jednostki do spraw zarządzania ryzykiem należy:

- 1) wdrożenie procesów, metod i procedur zarządzania ryzykiem wynikających z polityki zarządzania ryzykiem;
- 2) zapewnienie zgodności działania każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego z systemem limitów ryzyka ustalonym dla tego funduszu, w tym z limitem całkowitej ekspozycji oraz limitami ryzyka kontrahenta określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 ustawy;
- 3) przedstawianie zarządowi towarzystwa propozycji w zakresie określenia profilu ryzyka każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego lub opiniowanie takich propozycji;
- 4) przedkładanie zarządowi oraz radzie nadzorczej towarzystwa nie rzadziej niż raz na kwartał sprawozdań w zakresie:
  - a) aktualnego poziomu ryzyka ponoszonego przez każdy zarządzany fundusz inwestycyjny otwarty oraz przekroczenia albo prawdopodobnego przekroczenia ustalonych dla niego limitów ryzyka,
  - b) spójności między aktualnym poziomem ponoszonego ryzyka a profilem ryzyka ustalonym dla każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - c) zgodności działania każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego z systemem limitów ryzyka,
  - d) przebiegu procesu zarządzania ryzykiem, wraz z informacją, czy w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w jego działaniu podjęto działania naprawcze, ze wskazaniem tych działań;
- 5) przegląd i opiniowanie procedur wyceny niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych.

3. W odniesieniu do zarządzania przez towarzystwo funduszami inwestycyjnymi otwartymi osoby wykonujące zadania z zakresu zarządzania ryzykiem powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie w zakresie niezbędnym do ich wykonywania. Towarzystwo zapewnia osobom wykonującym zadania z zakresu zarządzania ryzykiem stosowne uprawnienia, środki oraz dostęp do niezbędnych informacji i pomieszczeń.

4. Towarzystwo zapewnia, aby osoby wykonujące zadania z zakresu zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zarządzania przez towarzystwo funduszami inwestycyjnymi otwartymi:

- 1) nie łączyły funkcji zarządzania ryzykiem z funkcją nadzoru zgodności działalności z prawem oraz audytu wewnętrznego,
- 2) nie brały udziału w wykonywaniu czynności operacyjnych dotyczących ustalania poziomu i rodzaju ryzyka ponoszonego przez fundusz inwestycyjny otwarty – w przypadku gdyby prowadziło to do sytuacji, w której osoby te jednocześnie nadzorowałyby wykonywane przez siebie czynności

– oraz wdraża w tym celu procedury zapobiegające konfliktom interesów w zakresie zarządzania ryzykiem.

§ 12. 1. Towarzystwo opracowuje i wdraża procedury, które umożliwiają:

- 1) pomiar ryzyka i zarządzanie nim, w tym ograniczanie ryzyka, na które jest lub może być narażony każdy zarządzany fundusz inwestycyjny otwarty;
- 2) przestrzeganie limitu całkowitej ekspozycji oraz limitów ryzyka kontrahenta określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 ustawy.

2. Procedury, o których mowa w ust. 1, powinny uwzględniać rodzaj i zakres działalności prowadzonej przez towarzystwo, w szczególności łączną wartość aktywów zarządzanych przez nie funduszy inwestycyjnych otwartych, rodzaj aktywów i stopień złożoności polityki inwestycyjnej zarządzanych przez nie funduszy inwestycyjnych otwartych.

3. Towarzystwo odrębnie dla każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego:

- 1) w ramach procedur, o których mowa w ust. 1, wdraża procesy i metody pomiaru ryzyka w celu zapewnienia, że poszczególne rodzaje ryzyka całkowitego, na które jest narażony fundusz inwestycyjny otwarty, oraz ich wkład do ogólnego profilu ryzyka są mierzone dokładnie na podstawie rzetelnych i wiarygodnych danych;
- 2) regularnie, jednak nie rzadziej niż raz na pół roku, przeprowadza ocenę poprawności funkcjonowania procesów i metod, o których mowa w pkt 1, oraz dokonuje weryfikacji historycznej stosowanych modeli pomiaru i zarządzania ryzykiem;
- 3) w przypadku funduszy inwestycyjnych otwartych stosujących techniki inwestycyjne skutkujące powstaniem dźwigni finansowej oraz innych funduszy inwestycyjnych otwartych wskazanych w polityce zarządzania ryzykiem, regularnie, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał, przeprowadza analizę wpływu skrajnie niekorzystnych warunków na wynik na pozycjach wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego (testy warunków skrajnych funduszu), w szczególności uwzględniając skrajne zakłócenia:
  - a) poziomu płynności rynków,
  - b) parametrów cenowych i ich zmienności,
  - c) korelacji pomiędzy zmianami parametrów cenowych,
  - d) struktury i wielkości pozycji wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego i innych szczególnych uwarunkowań działalności funduszu inwestycyjnego otwartego w zakresie ryzyka rynkowego;
- 4) w ramach procedur, o których mowa w ust. 1, ustanawia, wdraża i zapewnia przestrzeganie systemu wewnętrznych limitów na ryzyka, który obejmuje środki stosowane w zarządzaniu oraz kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka całkowitego, przy uwzględnieniu rodzajów ryzyk, które są lub mogą być istotne dla funduszu inwestycyjnego otwartego, oraz przy zapewnieniu spójności faktycznego poziomu ryzyka całkowitego z profilem ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 5) zapewnia, aby faktyczny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka całkowitego, które są lub mogą być istotne dla funduszu inwestycyjnego otwartego, był zgodny z systemem wewnętrznych limitów na ryzyka, o którym mowa w pkt 4;
- 6) w ramach procedur, o których mowa w ust. 1, ustanawia i wdraża procesy oraz metody, które w przypadku naruszenia lub przewidywanego naruszenia systemu wewnętrznych limitów na ryzyka danego funduszu inwestycyjnego otwartego pozwolą na niezwłoczne podjęcie działań naprawczych wobec funduszu inwestycyjnego otwartego w najlepiej pojętym interesie uczestników tego funduszu inwestycyjnego otwartego.

4. W przypadkach przewidzianych w polityce zarządzania ryzykiem, przed podjęciem decyzji inwestycyjnej dotyczącej danego funduszu inwestycyjnego otwartego towarzystwo sporządza prognozy i analizy mające na celu ocenę wpływu tej decyzji na strukturę i płynność aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego oraz profil ryzyka do zysku funduszu inwestycyjnego otwartego. Prognozy i analizy powinny być dokonane na podstawie wiarygodnych i aktualnych informacji.

§ 13. 1. Towarzystwo, odrębnie dla każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego, opracowuje i wdraża procedury zarządzania ryzykiem płynności funduszu w celu zapewnienia zgodności działania tego funduszu z przepisami art. 82 i art. 84 ustawy.

2. Towarzystwo opracowuje i wdraża procedury przeprowadzania testów warunków skrajnych obszaru płynności funduszu inwestycyjnego otwartego.

3. Towarzystwo zapewnia zgodność profilu płynności lokat zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego z przepisami art. 82 i art. 84 ustawy.

4. W przypadku towarzystwa zarządzającego co najmniej jednym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym ust. 1–3 stosuje się również w odniesieniu do każdego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego zarządzanego przez towarzystwo.

§ 14. 1. Towarzystwo, odrębnie dla każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego, oblicza całkowitą ekspozycję funduszu inwestycyjnego otwartego, przy zastosowaniu jednej z następujących metod:

- 1) metody zaangażowania;
- 2) metody absolutnej wartości zagrożonej;
- 3) metody względnej wartości zagrożonej.

2. Metodę zaangażowania określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. Metodę absolutnej wartości zagrożonej oraz metodę względnej wartości zagrożonej określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 15. 1. Towarzystwo opracowuje procedurę wyboru metody pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego oraz zapewnia jej wdrożenie i stosowanie.

2. Procedura określa czynniki, od których jest uzależniony wybór metody pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego, w szczególności:

- 1) stopień złożoności strategii inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego otwartego oraz zróżnicowanie instrumentów pochodnych stosowanych przez ten fundusz;
- 2) udział instrumentów pochodnych, w tym niestandardowych instrumentów pochodnych, w aktywach netto funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 3) płynność lokat funduszu inwestycyjnego otwartego.

3. Zmiana wybranej metody pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego jest możliwa wyłącznie w przypadkach wskazanych w procedurze, o której mowa w ust. 1.

§ 16. 1. Wartość całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego oblicza się w każdym dniu roboczym, co najmniej raz dziennie.

2. System zarządzania ryzykiem w towarzystwie zapewnia, aby w żadnym momencie całkowita ekspozycja funduszu inwestycyjnego otwartego wyliczona przy zastosowaniu metody zaangażowania nie przekraczała wartości aktywów netto funduszu.

3. System zarządzania ryzykiem w towarzystwie zapewnia, aby w żadnym momencie całkowita ekspozycja funduszu inwestycyjnego otwartego wyliczona przy zastosowaniu metody absolutnej wartości zagrożonej nie przekraczała 20% wartości aktywów netto funduszu.

4. System zarządzania ryzykiem w towarzystwie zapewnia, aby w żadnym momencie całkowita ekspozycja funduszu inwestycyjnego otwartego wyliczona przy zastosowaniu metody względnej wartości zagrożonej nie przekraczała 200% wartości zagrożonej portfela referencyjnego, o którym mowa w § 18 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

§ 17. 1. W przypadku wyboru metody zaangażowania towarzystwo stosuje tę metodę do wszystkich pozycji aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego uwzględnianych przy obliczaniu całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego.

2. Towarzystwo, stosując metodę zaangażowania, może przy obliczaniu całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego nie uwzględnić ekspozycji z tytułu pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 108 ustawy.

3. Instrument pochodny może być wyłączony z pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego metodą zaangażowania w przypadkach i na warunkach określonych w polityce zarządzania ryzykiem, jeżeli jednocześnie instrument pochodny:

- 1) zamienia wyniki osiągnięte przez jedną lub więcej lokat znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu inwestycyjnego otwartego na wyniki osiągnięte przez inne aktywa w ten sposób, że lokaty te nie mają wpływu na wyniki tego funduszu;
- 2) nie zawiera dodatkowych rozwiązań opcjonalnych, elementów dźwigni finansowej ani nie jest źródłem dodatkowych ryzyk w porównaniu do ryzyk generowanych przez instrument stanowiący bazę instrumentu pochodnego po zamianie.

4. Instrument pochodny może być wyłączony z dokonywanego metodą zaangażowania pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego także w przypadku, gdy ten fundusz wykorzystuje instrument pochodny w celu określonym w art. 99 ust. 1 ustawy.

§ 18. 1. Towarzystwo może stosować techniki redukcji całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego wyznaczonej metodą zaangażowania, o których mowa w § 4–6 załącznika nr 1 do rozporządzenia, jeżeli transakcje mające za przedmiot instrumenty podlegające tym technikom zostały zawarte wyłącznie w celu redukcji ryzyka funduszu.

2. Towarzystwo opracowuje, wdraża i stosuje procedurę określającą zasady stosowania technik redukcji całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego wyznaczonej metodą zaangażowania, o których mowa w § 4–6 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

§ 19. 1. W przypadku wyboru metody absolutnej wartości zagrożonej albo metody względnej wartości zagrożonej towarzystwo stosuje tę metodę do wszystkich pozycji aktywów funduszu uwzględnianych przy obliczaniu całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego.

2. Metoda wartości zagrożonej powinna być stosowana do określania co najmniej poziomu ogólnego ryzyka rynkowego obejmującego ryzyko stopy procentowej, ryzyko cen instrumentów kapitałowych i ryzyko walutowe. W polityce zarządzania ryzykiem towarzystwo wskazuje i uzasadnia przypadki, w których przy pomiarze całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego metodą wartości zagrożonej nie identyfikuje i nie uwzględnia innych ryzyk związanych z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego lub certyfikaty inwestycyjne funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

3. Metoda wartości zagrożonej może być stosowana do określenia poziomu szczególnego ryzyka rynkowego aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego, jeżeli towarzystwo opracowało, wdrożyło i zapewniło stosowanie modelu wartości zagrożonej do pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka szczególnego; w przeciwnym wypadku towarzystwo przeprowadza testy warunków skrajnych dla poszczególnych rodzajów ryzyka szczególnego.

§ 20. Metoda wartości zagrożonej może być stosowana, jeżeli:

- 1) towarzystwo dokonało wyboru między metodą absolutnej wartości zagrożonej a metodą względnej wartości zagrożonej, z uwzględnieniem dodatkowo:
  - a) docelowej alokacji aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - b) realizowania przez fundusz inwestycyjny otwarty polityki inwestycyjnej polegającej na odzwierciedlaniu składu uznanego indeksu,
  - c) posiadania przez fundusz inwestycyjny otwarty wzorca służącego do oceny efektywności inwestycji w jednostki uczestnictwa funduszu (benchmark),
  - d) konstrukcji wzorca, o którym mowa w lit. c, oraz jego ewentualnej zawartości obejmującej instrumenty generujące dźwignię finansową lub pozycje krótkie;
- 2) towarzystwo sporządziło na piśmie szczegółowe uzasadnienie wyboru określonego wariantu metody wartości zagrożonej funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 3) towarzystwo sporządziło na piśmie ocenę polityki inwestycyjnej i profilu ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego w celu określenia maksymalnego limitu całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego, z uwzględnieniem § 16 ust. 3 lub 4;
- 4) do zakresu działania jednostki do spraw zarządzania ryzykiem należy dodatkowo:
  - a) projektowanie, wdrożenie oraz zapewnienie stosowania modelu wartości zagrożonej w każdym dniu roboczym,
  - b) regularne weryfikowanie modelu wartości zagrożonej, obejmujące w szczególności przeprowadzanie weryfikacji historycznych oraz testów warunków skrajnych,
  - c) wstępna akceptacja oraz przedstawianie do akceptacji zarządu towarzystwa zmian w modelu wartości zagrożonej oraz zmian w zakresie pozostałych procesów i metod wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem funduszu inwestycyjnego otwartego wraz z uzasadnieniem oraz wynikami przeprowadzonych weryfikacji i testów,
  - d) zapewnienie dostosowania modelu wartości zagrożonej do polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - e) identyfikacja oraz obliczanie wartości zagrożonej portfela referencyjnego, jeżeli towarzystwo w odniesieniu do funduszu inwestycyjnego otwartego stosuje model względnej wartości zagrożonej,
  - f) wprowadzenie systemu wewnętrznych limitów na wartość zagrożoną, wyznaczoną przy uwzględnieniu wszystkich istotnych rodzajów ryzyka objętych modelem wartości zagrożonej, który podlega zatwierdzeniu przez zarząd towarzystwa,
  - g) monitorowanie przestrzegania systemu wewnętrznych limitów na wartość zagrożoną,
  - h) uwzględnianie w modelu wartości zagrożonej wszelkich transakcji, które mogą powodować wzrost dźwigni finansowej funduszu inwestycyjnego otwartego, w szczególności ryzyka związane z:
    - zawieraniem transakcji przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu,
    - zawieraniem umów pożyczki, o której mowa w art. 102 ustawy,
    - zawieraniem umów pożyczek lub kredytów,
  - i) monitorowanie ryzyk związanych ze stosowaniem przez fundusz inwestycyjny otwarty niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych,
  - j) monitorowanie ryzyk związanych ze stosowaniem przez fundusz inwestycyjny otwarty niestandardowych instrumentów pochodnych,

- k) opracowywanie i analizowanie dziennych raportów o wynikach modelu wartości zagrożonej oraz podejmowanie odpowiednich działań w celu zapewnienia przestrzegania limitów całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - l) regularne przekazywanie do zarządu towarzystwa raportów o poziomie wartości zagrożonej funduszu inwestycyjnego otwartego, wynikach weryfikacji historycznych oraz wynikach testów warunków skrajnych,
  - m) zapewnienie kompletności dokumentacji, o której mowa w § 15 załącznika nr 2 do rozporządzenia;
- 5) model wartości zagrożonej funduszu inwestycyjnego otwartego jest zintegrowany z procesem zarządzania ryzykiem tego funduszu oraz procesem podejmowania decyzji inwestycyjnych;
- 6) jednostka niezależna od jednostki odpowiedzialnej za budowę modelu wartości zagrożonej przeprowadziła testy weryfikacyjne, które wykazały, że założenia przyjęte w tym modelu są prawidłowe oraz że przy uwzględnieniu struktury ryzyka aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego nie nastąpiło jego niedoszacowanie lub zawyżenie;
- 7) testy, o których mowa w pkt 6, są przeprowadzane również w przypadku istotnych zmian w funkcjonowaniu modelu wartości zagrożonej, w szczególności:
- a) zmiany polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - b) zidentyfikowania nowych istotnych ryzyk, na które jest narażony fundusz inwestycyjny otwarty oraz które powinny być objęte modelem wartości zagrożonej,
  - c) zmian wynikających z konieczności poprawy precyzji modelu wartości zagrożonej zidentyfikowanych w trakcie weryfikacji historycznych modelu;
- 8) towarzystwo dokonuje regularnej weryfikacji spójności, terminowości i rzetelności źródeł danych używanych do zasilania modelu wartości zagrożonej, w tym niezależności takich źródeł danych;
- 9) pracownicy towarzystwa posiadają odpowiednie, udokumentowane kwalifikacje i wiedzę w zakresie wpływu stosowania modelu wartości zagrożonej na powierzony im zakres działalności;
- 10) zarząd towarzystwa i osoby zajmujące stanowiska kierownicze w towarzystwie aktywnie uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem funduszu inwestycyjnego otwartego, w szczególności przez:
- a) analizę raportów o poziomie wartości zagrożonej funduszu inwestycyjnego otwartego, wynikach weryfikacji historycznych oraz wynikach testów warunków skrajnych,
  - b) akceptację zmian w modelu wartości zagrożonej oraz w zakresie pozostałych procesów i metod wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem funduszu inwestycyjnego otwartego, zgodnie z procedurą, o której mowa w § 21 ust. 2,
  - c) zlecenie wykonania dodatkowych testów lub weryfikacji modelu wartości zagrożonej oraz pozostałych procesów i metod wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem funduszu inwestycyjnego otwartego, w przypadku gdy zmiany proponowane przez jednostkę do spraw zarządzania ryzykiem mogą być nieadekwatne;
- 11) co najmniej raz w roku w ramach przeglądu, o którym mowa w § 21 ust. 1, towarzystwo dokonuje przeglądu całego systemu zarządzania ryzykiem oraz działalności jednostki do spraw zarządzania ryzykiem w zakresie oceny elementów, o których mowa w pkt 1–10, oraz wprowadza zmiany, jeżeli jest to uzasadnione.

§ 21. 1. Towarzystwo monitoruje oraz w każdym czasie, gdy jest to w jego opinii uzasadnione, jednak nie rzadziej niż raz na pół roku ocenia i przeprowadza przegląd:

- 1) skuteczności i zgodności polityki zarządzania ryzykiem, w tym procedur, procesów i metod, o których mowa w § 11–13, oraz metod wyznaczania całkowitej ekspozycji, z profilami ryzyka funduszy inwestycyjnych otwartych;
- 2) przestrzegania przez fundusze inwestycyjne otwarte polityki zarządzania ryzykiem, w tym procedur, procesów i metod, o których mowa w § 11–13, oraz metod wyznaczania całkowitej ekspozycji;
- 3) skuteczności środków zastosowanych w celu wyeliminowania nieprawidłowości w funkcjonowaniu procesu zarządzania ryzykiem funduszy inwestycyjnych otwartych i zgodności z obowiązującymi przepisami.

2. Towarzystwo opracowuje, wdraża i stosuje procedurę wprowadzania zmian w procesie zarządzania ryzykiem określającą warunki uzasadniające ich wprowadzenie.

§ 22. 1. Towarzystwo zamieszcza informacje o aktualnie stosowanej metodzie pomiaru całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego w sprawozdaniu finansowym oraz w prospekcie informacyjnym.

2. W przypadku stosowania metody absolutnej wartości zagrożonej albo metody względnej wartości zagrożonej towarzystwo dodatkowo ujawnia w sprawozdaniu finansowym oraz w prospekcie informacyjnym oczekiwaną wartość wskaźnika dźwigni finansowej oraz prawdopodobieństwo przekroczenia tej wartości. Wskaźnik dźwigni finansowej powinien być obliczany jako iloraz sumy wartości referencyjnych wykorzystywanych instrumentów pochodnych i wartości aktywów netto.

3. W przypadku stosowania metody względnej wartości zagrożonej towarzystwo dodatkowo zamieszcza w sprawozdaniu finansowym oraz w prospekcie informacyjnym informacje na temat składu portfela referencyjnego.

4. W przypadku stosowania metody absolutnej wartości zagrożonej albo metody względnej wartości zagrożonej towarzystwo dodatkowo ujawnia w rocznym sprawozdaniu finansowym wartość całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego wyznaczoną przy zastosowaniu tej metody. Ujawnieniu podlegają dane wykorzystane do obliczeń oraz co najmniej najniższa, najwyższa i przeciętna wartość całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego w okresie sprawozdawczym.

§ 23. W przypadku powierzenia na podstawie umowy, o której mowa w art. 46b ust. 1 ustawy, innemu podmiotowi zarządzania ryzykiem funduszu, towarzystwo zachowuje należyta staranność przy zawieraniu takiej umowy oraz ustanawia odpowiednie procedury pozwalające na bieżącą ocenę jakości czynności wykonywanych przez ten podmiot.

Rozdział 3

Konflikty interesów

§ 24. 1. Struktura organizacyjna towarzystwa powinna zapobiegać powstawaniu konfliktów interesów, a w przypadku powstania konfliktu interesów – zapewnić ochronę interesów uczestników funduszy lub zbiorczych portfeli papierów wartościowych lub klientów towarzystwa przed jego szkodliwym wpływem.

2. Przez konflikt interesów rozumie się znane towarzystwu okoliczności, które mogą doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem towarzystwa lub osoby obowiązanej a obowiązkiem działania przez towarzystwo w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu uczestników funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych oraz klientów towarzystwa oraz okoliczności, które mogą doprowadzić do sprzeczności pomiędzy interesami uczestników funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych lub klientów towarzystwa.

3. Konflikt interesów może powstać w szczególności w przypadku, gdy towarzystwo lub osoba obowiązana:

- 1) może uzyskać korzyść lub uniknąć straty na skutek poniesienia straty lub nieuzyskania korzyści przez co najmniej jednego klienta tego towarzystwa, uczestnika funduszu, funduszu lub zbiorczy portfel papierów wartościowych;
- 2) posiada powód, aby udzielać klientowi, uczestnikowi funduszu, grupie klientów lub uczestników funduszu, funduszowi lub zbiorczemu portfelowi papierów wartościowych preferencji w stosunku do innego klienta, uczestnika funduszu, grupy klientów lub uczestników funduszu, funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- 3) posiada interes rozbieżny z interesem klienta, uczestnika funduszu, funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- 4) prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez klienta towarzystwa;
- 5) otrzyma od osoby innej niż klient, uczestnik funduszu, funduszu lub zbiorczy portfel papierów wartościowych korzyść majątkową, inną niż standardowe prowizje i opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz klienta, uczestnika funduszu lub zarządzaniem funduszem lub zbiorczym portfelem papierów wartościowych.

§ 25. 1. Sposób postępowania towarzystwa w celu przeciwdziałania powstawaniu konfliktów interesów określa regulamin zarządzania konfliktami interesów uchwalany przez zarząd albo radę nadzorczą towarzystwa. Regulamin ten uwzględnia organizację wewnętrzną towarzystwa oraz rodzaj i zakres prowadzonej przez nie działalności. W towarzystwie, które wchodzi w skład grupy kapitałowej, regulamin określa sposób postępowania towarzystwa w celu przeciwdziałania powstawaniu konfliktów interesów dostosowany do struktury grupy kapitałowej oraz rodzaju działalności prowadzonej przez innych członków tej grupy kapitałowej.

2. Regulamin zarządzania konfliktami interesów określa w szczególności:

- 1) okoliczności, które w odniesieniu do poszczególnych czynności z zakresu działalności towarzystwa powodują lub mogą powodować powstanie konfliktu interesów związanego z istotnym ryzykiem naruszenia interesów klientów towarzystwa lub uczestników funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- 2) sposób zarządzania konfliktami interesów.

3. Jeżeli jest to uzasadnione rodzajem i rozmiarem prowadzonej działalności oraz poziomem ryzyka naruszenia interesów klientów lub uczestników funduszu inwestycyjnego lub zbiorczego portfela papierów wartościowych, sposób zarządzania konfliktami interesów powinien w szczególności:

- 1) zapobiegać przepływowi informacji pomiędzy osobami wykonującymi poszczególne czynności z zakresu działalności towarzystwa, które mogą powodować powstanie konfliktu interesów, lub zapewniać nadzór nad przepływem takich informacji, jeżeli jest on konieczny;
- 2) zapewniać nadzór nad osobami wykonującymi czynności z zakresu działalności towarzystwa, których interesy są sprzeczne z interesem klientów, uczestników funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych, lub które mogą reprezentować interesy sprzeczne z interesem klientów, uczestników funduszu lub zbiorczego portfela papierów wartościowych;
- 3) zapobiegać powstaniu bezpośredniej zależności wysokości wynagrodzenia osób wykonujących czynności z zakresu działalności towarzystwa od wynagrodzenia lub zysków osiąganych przez osoby wykonujące czynności innego rodzaju, które powodują lub mogą powodować powstanie konfliktu interesów;
- 4) zapobiegać możliwości wywierania niekorzystnego wpływu na sposób wykonywania przez osobę obowiązującą czynności z zakresu działalności towarzystwa;
- 5) zapobiegać przypadkom jednoczesnego lub w krótkim odstępie czasu wykonywania przez tę samą osobę obowiązującą czynności z zakresu działalności towarzystwa, jeżeli mogłoby to wywrzeć niekorzystny wpływ na prawidłowe zarządzanie konfliktami interesów, lub zapewniać nadzór nad sposobem wykonywania tych czynności, jeżeli jest on konieczny;
- 6) jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków – zapewnić osobom obowiązującym zaangażowanym w wykonywanie działalności towarzystwa niezależność wykonywania ich czynności;
- 7) określać zasady zawierania transakcji pomiędzy:
  - a) funduszami zarządzanymi przez towarzystwo,
  - b) towarzystwem działającym na rachunek własny a zarządzanym przez niego funduszem,
  - c) towarzystwem działającym na rachunek własny albo zbiorczego portfela papierów wartościowych a klientami towarzystwa,
  - d) funduszem zarządzanym przez towarzystwo a klientami towarzystwa lub uczestnikami funduszy zarządzanych przez towarzystwo,
  - e) towarzystwem działającym na rachunek zbiorczego portfela papierów wartościowych a funduszem zarządzanym przez towarzystwo;
- 8) zapobiegać wykorzystaniu lub ujawnianiu przez osoby obowiązujące wykonujące czynności z zakresu działalności towarzystwa lub osoby obowiązujące posiadające dostęp do informacji poufnych lub stanowiących tajemnicę zawodową informacji, które powodują lub mogą powodować powstanie konfliktu interesów przez:
  - a) zawieranie transakcji własnych, które:
    - stanowią manipulację lub są związane z wykorzystaniem informacji poufnej,
    - są związane z ujawnieniem lub wykorzystaniem informacji stanowiącej tajemnicę zawodową lub
    - stanowią naruszenie przepisów dotyczących prowadzenia działalności przez towarzystwo lub fundusze,
  - b) doradzanie innej osobie lub jej nakłanianie do zawarcia transakcji spełniającej warunki określone w lit. a lub do zawarcia transakcji z wykorzystaniem informacji dotyczących zleceń składanych przez klientów towarzystwa będących w posiadaniu tej osoby obowiązującej,
  - c) ujawnianie innej osobie informacji, których wynikiem jest lub może być podjęcie przez tę osobę decyzji o zawarciu transakcji, o której mowa w lit. b, lub doradzanie przez tę osobę lub nakłanianie do zawarcia transakcji, o której mowa w lit. b.

4. Regulamin zarządzania konfliktami interesów określa ponadto:

- 1) zasady informowania osób obowiązujących o istniejących ograniczeniach zawierania transakcji własnych oraz o sposobie postępowania w związku z zawieraniem przez nie takich transakcji;
- 2) obowiązek informowania towarzystwa przez osoby obowiązujące o zawieranych transakcjach własnych;
- 3) zasady prowadzenia rejestru transakcji własnych zawieranych przez osoby obowiązujące oraz rejestru zgód udzielonych na zawarcie takich transakcji.

5. Ograniczenia w zawieraniu transakcji własnych nie dotyczą transakcji własnych lub transakcji na rachunek innych osób zawieranych przez osoby obowiązane, jeżeli:

- 1) transakcje te są zawierane przez podmiot prowadzący działalność maklerską, któremu ta osoba obowiązana zleciła zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, w sposób wyłączający jej wpływ na decyzje inwestycyjne podejmowane na jej rachunek lub
- 2) przedmiotem tych transakcji są jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych.

§ 26. 1. Towarzystwo opracowuje i wdraża procedurę zapobiegającą ujawnieniu lub wykorzystaniu informacji poufnych lub stanowiących tajemnicę zawodową w celu zapobieżenia wykorzystywaniu lub ujawnianiu takich informacji przez osoby kierujące działalnością towarzystwa i osoby uczestniczące w świadczeniu usług lub osoby posiadające dostęp do tych informacji.

2. Procedura zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie stanowisk, na których są zatrudnione osoby objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej lub zakazem ujawniania i wykorzystywania informacji poufnych, oraz wyraźny zakaz ujawniania i wykorzystywania przez te osoby takich informacji;
- 2) określenie wyjątków od zakazu ujawniania informacji stanowiących tajemnicę zawodową lub informacji poufnych;
- 3) sposób postępowania z dokumentami zawierającymi informacje stanowiące tajemnicę zawodową lub informacje poufne.

§ 27. 1. Towarzystwo prowadzi rejestr transakcji własnych zawieranych przez osoby obowiązane oraz rejestr zgód udzielonych na zawarcie takich transakcji.

2. Towarzystwo prowadzi rejestr rodzajów działalności wykonywanej przez towarzystwo w imieniu własnym lub działalności wykonywanej przez inny podmiot na rzecz towarzystwa, w związku z którymi powstał lub może powstać konflikt interesów związany z istotnym ryzykiem naruszenia interesów klienta, funduszu lub uczestników funduszu.

Rozdział 4

Działanie w najlepiej pojętym interesie funduszu inwestycyjnego otwartego i uczestników tego funduszu

§ 28. Towarzystwo działa w najlepiej pojętym interesie uczestników zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych otwartych, dbając o ich równe traktowanie, w szczególności powstrzymuje się od działań, które powodują lub mogą powodować uprzywilejowanie interesów jakiegokolwiek grupy uczestników zarządzanego przez nie funduszu lub funduszy w stosunku do interesów innej grupy takich uczestników.

§ 29. 1. Sposób prowadzenia przez towarzystwo działalności w zakresie zarządzania funduszami inwestycyjnymi otwartymi z uwzględnieniem działania w najlepiej pojętym interesie funduszu inwestycyjnego otwartego i uczestników funduszu inwestycyjnego otwartego określa uchwalony przez zarząd albo radę nadzorczą towarzystwa regulamin, który określa w szczególności:

- 1) sposób zapobiegania praktykom, które mogłyby wpłynąć niekorzystnie na stabilność i integralność rynku finansowego;
- 2) model i system wyceny zapewniający prawidłowe i przejrzyste ustalanie wartości jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych zarządzanych przez towarzystwo;
- 3) procedurę podejmowania i wykonywania decyzji inwestycyjnych w imieniu funduszy inwestycyjnych otwartych zarządzanych przez towarzystwo, zapewniającą podejmowanie decyzji zgodnie z celami inwestycyjnymi i polityką inwestycyjną, przy uwzględnieniu limitów ryzyka dotyczących funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 4) politykę składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych;
- 5) politykę alokacji zleceń, jeżeli towarzystwo zamierza dokonywać łączenia zleceń, o którym mowa w § 34;
- 6) strategię wykonywania prawa głosu z instrumentów finansowych wchodzących w skład portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych otwartych.

2. Towarzystwo, które na podstawie umowy, o której mowa w art. 45a ust. 1 ustawy, powierzyło innemu podmiotowi zarządzanie całością portfeli inwestycyjnych wszystkich zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych, zapewnia przyjęcie przez ten podmiot regulaminu w zakresie, o którym mowa w ust. 1. W takim przypadku przepisów ust. 1 nie stosuje się do towarzystwa.

3. Towarzystwo, które na podstawie umowy, o której mowa w art. 45a ust. 1 ustawy, powierzyło innemu podmiotowi zarządzanie całością portfeli inwestycyjnych wszystkich zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych otwartych, zapewnia przyjęcie przez ten podmiot regulaminu w zakresie, o którym mowa w ust. 1. W takim przypadku przepisów ust. 1 nie stosuje się do towarzystwa.

4. Towarzystwo ustanawia odpowiednie procedury pozwalające na bieżącą ocenę jakości czynności wykonywanych przez podmiot, któremu powierzono zarządzanie portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych otwartych.

§ 30. Towarzystwo zapewnia, aby zarządzane przez nie fundusze inwestycyjne otwarte oraz ich uczestnicy nie byli obciążani nieuzasadnionymi kosztami.

§ 31. 1. Towarzystwo dochowuje szczególnej staranności przy wyborze i dokonywaniu lokat w imieniu zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych otwartych, w szczególności zapewnia, aby osoby odpowiedzialne za ich dokonywanie posiadały odpowiednią wiedzę o aktywach będących przedmiotem takich lokat.

2. Towarzystwo jest obowiązane poprzedzić wybór i dokonanie lokaty w imieniu zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych otwartych odpowiednią analizą uwarunkowań rynkowych i prawnych oraz ryzyk związanych z planowaną lokatą.

3. Towarzystwo opracowuje i wdraża procedurę dokonywania analiz, o których mowa w ust. 2, określającą w szczególności sposób ich przeprowadzania.

§ 32. Towarzystwo przeciwdziała nieuprawnionemu wykorzystywaniu informacji dotyczących niezrealizowanych zleceń zarządzanego przez nie funduszu inwestycyjnego otwartego oraz zapobiega nieuprawnionemu wykorzystywaniu takich informacji przez osoby obowiązane.

§ 33. 1. Towarzystwo przygotowuje i wdraża politykę składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych, uwzględniając cenę instrumentu finansowego, koszty związane z wykonaniem zlecenia, czas zawarcia transakcji, prawdopodobieństwo zawarcia transakcji i jej rozliczenia, wielkość zlecenia, jego charakter oraz inne czynniki, które mają istotny wpływ na świadczoną usługę.

2. Towarzystwo ustala wagę przypisywaną poszczególnym czynnikom wskazanym w ust. 1 albo wdraża procedurę określającą sposób jej ustalania, z uwzględnieniem:

- 1) celów inwestycyjnych, polityki inwestycyjnej oraz ryzyka właściwego dla danego funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 2) specyfiki składanego zlecenia;
- 3) cech instrumentu finansowego będącego przedmiotem zlecenia;
- 4) rodzaju i specyfiki możliwych miejsc wykonania.

3. Polityka składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych umożliwia zarządzanym funduszom inwestycyjnym otwartym uzyskiwanie najkorzystniejszych wyników oraz zapewnia, że składanie i realizacja zleceń przez towarzystwo jest dokonywane w najlepiej pojętym interesie zarządzanych przez nie funduszy inwestycyjnych otwartych.

4. Polityka składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych umożliwia niezwłoczną, należytą i sprawną realizację zleceń oraz zapewnia, że:

- 1) zlecenia realizowane w imieniu funduszu inwestycyjnego otwartego są prawidłowo rejestrowane i alokowane;
- 2) realizacja porównywalnych zleceń funduszu inwestycyjnego otwartego odbywa się kolejno i niezwłocznie, chyba że uniemożliwia to charakter danego zlecenia lub warunki rynkowe lub jest to sprzeczne z interesem funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 3) instrumenty finansowe lub kwoty pieniężne uzyskane z tytułu rozliczenia zrealizowanych zleceń są niezwłocznie i prawidłowo przekazywane na rachunek właściwego funduszu inwestycyjnego otwartego.

5. Towarzystwo dokonuje przeglądu polityki składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych nie rzadziej niż raz na rok, a ponadto w każdym przypadku wystąpienia istotnej zmiany, która trwale wpływa na zdolność towarzystwa do dalszego uzyskiwania możliwie najlepszych wyników funduszu inwestycyjnego otwartego w miejscach wykonania ustalonych zgodnie z tą polityką.

6. Towarzystwo powinno w każdym czasie wykazać, że działało zgodnie z polityką składania i realizacji zleceń funduszy inwestycyjnych otwartych.

§ 34. 1. Łączenie przez towarzystwo zleceń dotyczących portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych otwartych lub zleceń związanych ze świadczeniem usług na rzecz różnych klientów lub zleceń własnych towarzystwa jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy połączenie zleceń nie działa na niekorzyść któregośkolwiek funduszu lub klienta.

2. Jeżeli towarzystwo łączy zlecenie funduszu inwestycyjnego otwartego z jednym lub kilkoma zleceniami innego funduszu inwestycyjnego otwartego lub klienta lub zleceniem na rachunek własny towarzystwa, a połączone zlecenie jest realizowane transzami, polityka alokacji zleceń określa sposób, w jaki świadczenia wynikające z połączonego zlecenia są przydzielane poszczególnym podmiotom.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, towarzystwo nie może przydzielać świadczeń wynikających z połączonego zlecenia w sposób niekorzystny dla innego funduszu lub klienta.

4. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 2, następuje częściowa realizacja połączonego zlecenia, pierwszeństwo w przydziale świadczeń wynikających z połączonego zlecenia przysługuje funduszowi inwestycyjnemu otwartemu lub klientowi, chyba że towarzystwo jest w stanie wykazać uczestnikom funduszu inwestycyjnego otwartego lub klientom, że bez połączenia zleceń nie można byłoby ich zrealizować na tak korzystnych warunkach albo w całości; w takim przypadku towarzystwo dokonuje przydziału świadczeń wynikających z połączonego zlecenia proporcjonalnie, w sposób zgodny z polityką alokacji zleceń.

§ 35. 1. Towarzystwo ustala strategię wykonywania prawa głosu z instrumentów finansowych wchodzących w skład portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych otwartych, która zawiera w szczególności postanowienia:

- 1) dotyczące sposobu monitorowania przez towarzystwo istotnych zmian w spółkach, w których przysługuje prawo głosu funduszom inwestycyjnym otwartym zarządzanym przez to towarzystwo;
- 2) zapewniające, że prawo głosu jest wykonywane zgodnie z celami inwestycyjnymi i polityką inwestycyjną poszczególnych funduszy inwestycyjnych otwartych;
- 3) dotyczące zapobiegania konfliktom interesów wynikającym z wykonywania prawa głosu oraz zarządzania nimi.

2. Towarzystwo udostępnia na swojej stronie internetowej skrócony opis strategii wykonywania prawa głosu z instrumentów finansowych wchodzących w skład portfeli inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych otwartych.

3. Towarzystwo udostępnia uczestnikowi funduszu inwestycyjnego otwartego bezpłatnie, na jego żądanie, szczegółowe informacje na temat sposobu wykonania prawa głosu przysługującego funduszowi inwestycyjnemu otwartemu, którego jest uczestnikiem, z tytułu instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego tego funduszu.

Rozdział 5

Tryb i warunki postępowania towarzystw w kontaktach z klientami i w zakresie promowania świadczonych usług

Oddział 1

Przepisy ogólne

§ 36. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o funduszu, rozumie się przez to fundusz inwestycyjny otwarty, specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty, fundusz zagraniczny i fundusz inwestycyjny otwarty z siedzibą w państwach należących do EEA.

§ 37. 1. Towarzystwo może na wniosek klienta profesjonalnego, złożony w postaci papierowej lub elektronicznej, oraz w zakresie określonym w takim wniosku albo mimo braku takiego wniosku uznać go za klienta detalicznego.

2. Towarzystwo informuje klienta profesjonalnego:

- 1) przed zawarciem z nim umowy o świadczenie usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub doradztwa inwestycyjnego lub przyjmowania i przekazywania zleceń nabywania lub zbycia instrumentów finansowych,
- 2) przed przyjęciem od niego pierwszego zlecenia nabycia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa lub rozpoczęciem świadczenia na jego rzecz usługi doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy

– o zasadach traktowania klientów profesjonalnych i o przysługującym mu uprawnieniu do złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w umowie zawartej z klientem profesjonalnym towarzystwo określa zakres usług i instrumentów finansowych, na potrzeby których będzie on traktowany jak klient detaliczny.

§ 38. W przypadku uznania klienta profesjonalnego za klienta detalicznego stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia określające zasady traktowania przez towarzystwo klientów detalicznych.

§ 39. 1. Towarzystwo może na wniosek podmiotu innego niż klient profesjonalny, o którym mowa w art. 2 pkt 13a lit. a–m ustawy, złożony w postaci papierowej lub elektronicznej, oraz w zakresie określonym w takim wniosku uznać go za klienta profesjonalnego, jeżeli podmiot ten wykaże, że posiada wiedzę i doświadczenie pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych oraz właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami. Wniosek określa zakres usług, transakcji lub instrumentów finansowych, na potrzeby których podmiot chce być traktowany jak klient profesjonalny.

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 zdaniu pierwszym, uważa się za zachowany w przypadku, gdy dany podmiot spełnia co najmniej dwa z poniższych wymogów:

- 1) zawierał na odpowiednim rynku transakcje o wartości odpowiadającej co najmniej wyrażonej w złotych równowartości 50 000 euro każda – obliczonej przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na dzień poprzedzający dzień złożenia wniosku – ze średnią częstotliwością co najmniej 10 transakcji na kwartał w ciągu czterech ostatnich kwartałów;
- 2) wartość jego portfela instrumentów finansowych łącznie ze środkami na rachunku pieniężnym wynosi co najmniej wyrażoną w złotych równowartość 500 000 euro obliczoną w sposób wskazany w pkt 1;
- 3) pracuje lub pracował w sektorze finansowym przez co najmniej rok na stanowisku, które wymaga wiedzy zawodowej dotyczącej transakcji w zakresie instrumentów finansowych lub usług, które miałyby być świadczone przez towarzystwo na jego rzecz na podstawie zawieranej umowy.

3. Przed uwzględnieniem wniosku towarzystwo ustala wiedzę klienta o zasadach traktowania klientów profesjonalnych przy świadczeniu usług, których wniosek dotyczy.

4. Warunkami uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) udzielenie podmiotowi występującemu z wnioskiem informacji o zasadach traktowania przez towarzystwo klientów profesjonalnych;
- 2) złożenie przez podmiot występujący z wnioskiem pisemnego oświadczenia o znajomości zasad traktowania przez towarzystwo klientów profesjonalnych oraz o skutkach zastosowania tych zasad.

5. Towarzystwo zobowiązuje swoich klientów do przekazywania informacji o zmianach danych, o których mowa w ust. 2.

6. W przypadku powzięcia informacji, że klient przestał spełniać warunki pozwalające na traktowanie go jak klienta profesjonalnego, o którym mowa w art. 2 pkt 13a lit. a–m ustawy, towarzystwo podejmuje działania zmierzające do zmiany statusu klienta na potrzeby świadczenia usług na jego rzecz, chyba że klient złoży wniosek, o którym mowa w ust. 1, i spełnia warunki, o których mowa w tym przepisie.

7. Zmiany w zakresie stanu faktycznego stanowiącego podstawę uznania spełnienia wymogów, o których mowa w ust. 2, nie mają wpływu na zmianę przyznanego klientowi statusu klienta profesjonalnego.

§ 40. 1. Towarzystwo opracowuje i wdraża pisemną procedurę postępowania w przypadkach złożenia wniosków, o których mowa w § 37 ust. 1 i § 39 ust. 1, oraz w przypadku, o którym mowa w § 39 ust. 6.

2. Towarzystwo informuje klienta lub potencjalnego klienta przy użyciu trwałego nośnika informacji o uprawnieniu do wystąpienia z wnioskami, o których mowa w § 37 ust. 1 i § 39 ust. 1.

Oddział 2

Przekazywanie informacji

§ 41. 1. W przypadku gdy towarzystwo przekazuje klientowi informacje przy użyciu trwałego nośnika informacji, użycie nośnika innego niż papier jest dopuszczalne, jeżeli:

- 1) uzasadnia to charakter świadczonej usługi;
- 2) klient, mając możliwość wyboru pomiędzy przekazaniem informacji na papierze albo za pomocą innego trwałego nośnika informacji, wskazuje wyraźnie ten drugi sposób.

2. Jeżeli towarzystwo przekazuje klientom informacje za pośrednictwem strony internetowej towarzystwa, nie kierując ich indywidualnie do klienta, korzystanie z tego sposobu przekazu jest dopuszczalne, jeżeli są spełnione następujące warunki:

- 1) uzasadnia to charakter świadczonej usługi;
- 2) klient posiada regularny dostęp do Internetu; podanie przez klienta jego adresu poczty elektronicznej na potrzeby świadczenia usług uważa się za posiadanie przez niego takiego dostępu;
- 3) klient udzielił wyraźnej zgody na przekazywanie informacji w taki sposób;

- 4) jednocześnie z zamieszczeniem informacji na stronie internetowej towarzystwa klient zostanie powiadomiony w postaci elektronicznej o adresie strony internetowej towarzystwa oraz o miejscu na tej stronie, gdzie jest opublikowana informacja;
- 5) towarzystwo zapewni aktualność przekazywanej informacji;
- 6) informacja będzie dostępna na stronie internetowej towarzystwa przez czas niezbędny do tego, aby klient mógł się z nią zapoznać.

§ 42. 1. Informacje kierowane przez towarzystwo do klientów lub potencjalnych klientów, w tym informacje upowszechniane przez towarzystwo w celu reklamy lub promocji świadczonych usług, powinny być rzetelne, nie mogą budzić wątpliwości ani wprowadzać w błąd. Informacje upowszechniane przez towarzystwo w celu reklamy lub promocji świadczonych przez nie usług są w sposób niebudzący wątpliwości oznaczane jako informacje upowszechniane w celu reklamy lub promocji usług.

2. Informacje kierowane do klienta detalicznego lub potencjalnego klienta detalicznego albo rozpowszechniane w sposób umożliwiający takim klientom zapoznanie się z nimi:

- 1) zawierają firmę towarzystwa oraz nazwę organu nadzoru, który udzielił towarzystwu zezwolenia na świadczenie usług;
- 2) są przedstawione w sposób zrozumiały dla przeciętnego odbiorcy, do którego są kierowane lub który może się z nimi zapoznać;
- 3) nie mogą ukrywać, umniejszać ani przedstawiać w sposób niejasny istotnych elementów, stwierdzeń lub ostrzeżeń ani prezentować potencjalnych korzyści płynących z usługi lub instrumentu finansowego, jeżeli jednocześnie w sposób uczciwy i wyraźny nie wskazują zagrożeń, jakie są związane z daną usługą lub instrumentem.

3. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają ofertę zawarcia umowy, towarzystwo przekazuje potencjalnym klientom detalicznym informacje związane z towarzystwem i oferowaną usługą; przepisy § 44, § 46 i § 59 stosuje się odpowiednio.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1, nie mogą wykorzystywać nazwy żadnego organu nadzoru w sposób, który może wskazywać lub sugerować, że organ nadzoru zatwierdził lub zaakceptował produkty lub usługi towarzystwa.

5. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, wskazują korzyści, które można osiągnąć w przypadku skorzystania z usług świadczonych przez towarzystwo, powinny one wskazywać także poziom ryzyka inwestycyjnego związanego z tymi usługami.

6. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, mogą stanowić podstawę podjęcia przez klientów decyzji o skorzystaniu z usługi pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, powinny one zawierać taki zakres danych oraz zostać przedstawione w taki sposób, aby mogli oni zrozumieć specyfikę danej usługi i będącego przedmiotem danej usługi instrumentu finansowego oraz związane z nim ryzyko. Informacje takie mogą być przekazywane w formie ujednocionej i powinny zawierać w szczególności dane o:

- 1) towarzystwie oraz świadczonej przez nie usłudze pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa;
- 2) instrumentach finansowych będących przedmiotem takiej usługi;
- 3) kosztach i opłatach związanych z daną usługą.

§ 43. 1. Informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, mogą obejmować porównanie usług świadczonych przez towarzystwo z innymi podobnymi usługami, jeżeli:

- 1) porównanie jest miarodajne i przedstawione w sposób rzetelny;
- 2) zostały wskazane źródła informacji wykorzystanych do porównania;
- 3) zostały wskazane główne fakty i założenia wykorzystane przy dokonywaniu porównania.

2. Informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, mogą wskazywać wyniki osiągnięte w przeszłości w związku z inwestowaniem w dany instrument finansowy lub w związku z określonym indeksem finansowym lub ze świadczeniem określonej usługi, jeżeli:

- 1) wskazane wyniki nie są najważniejszym elementem informacji;
- 2) są rzetelne i obejmują dane za okres ostatnich 5 lat lub za cały okres, w którym oferowano dany instrument finansowy, ustalano dany indeks finansowy lub świadczone daną usługą, jeżeli jest to okres krótszy niż 5 lat lub też okres dłuższy, wybrany według uznania towarzystwa; w każdym przypadku jednak informacje o wynikach muszą być oparte o pełne okresy dwunastomiesięczne;

- 3) w sposób wyraźny wskazują okres, za jaki dane są przedstawiane, oraz źródło tych danych;
- 4) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że przedstawione dane odnoszą się do wyników w przeszłości i że wyniki te nie stanowią gwarancji ich osiągnięcia w przyszłości;
- 5) wskazują walutę obcą wraz z ostrzeżeniem, że ewentualne zyski mogą ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu wskutek zmian kursu walutowego – w przypadku gdy wskazanie opiera się na kwotach wyrażonych w walucie obcej;
- 6) opisany jest wpływ, jaki na ten wynik mają prowizje, opłaty i inne obciążenia związane z daną usługą – w przypadku gdy wskazanie opiera się na wynikach brutto.

3. Informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, mogą się odnosić do symulacji wyników osiągniętych w przeszłości, jeżeli dotyczą określonego instrumentu finansowego lub indeksu finansowego oraz:

- 1) symulacja wyników osiągniętych w przeszłości opiera się na rzeczywistych wynikach osiągniętych w przeszłości w związku z inwestowaniem w jeden lub w kilka instrumentów finansowych lub w związku z indeksami finansowymi, które są tożsame lub stanowią podstawę instrumentu finansowego, którego informacje dotyczą,
- 2) w stosunku do rzeczywistych wyników w przeszłości, o których mowa w pkt 1, są spełnione warunki określone w ust. 2 pkt 1–3, 5 i 6 oraz
- 3) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że dane odnoszą się do symulacji wyników w przeszłości i że wyniki te nie stanowią gwarancji ich osiągnięcia w przyszłości.

4. Informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, mogą się odnosić do wyników przyszłych, jeżeli:

- 1) nie są oparte na symulacji wyników w przeszłości ani nie odwołują się do takiej symulacji,
- 2) są oparte na uzasadnionych założeniach wynikających z obiektywnych danych,
- 3) są oparte na wynikach brutto i ujawniają wpływ, jaki na te wyniki będą miały prowizje, opłaty i inne obciążenia związane z daną usługą, oraz
- 4) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że przedstawiane prognozy nie stanowią gwarancji przyszłych wyników.

5. Informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, mogą się odnosić do konkretnego przypadku opodatkowania, jeżeli wyraźnie wskazują, że takie opodatkowanie zależy od indywidualnej sytuacji klienta i może ulec zmianie w przyszłości.

6. Jeżeli informacje, o których mowa w § 42 ust. 1, zawierają dane o systemie rekompensat, o którym mowa w art. 133 ust. 1 lub art. 136 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, którego uczestnikiem jest towarzystwo, mogą one wyłącznie wskazywać system, do którego należy towarzystwo, oraz górną granicę środków objętych tym systemem.

§ 44. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego lub przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych towarzystwo udostępnia klientowi detalicznemu lub potencjalnemu klientowi detalicznemu, przy użyciu trwałego nośnika informacji lub przez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, szczegółowe informacje dotyczące towarzystwa oraz usług, które będą świadczone na podstawie zawieranej umowy, obejmujące w szczególności:

- 1) firmę towarzystwa;
- 2) oświadczenie potwierdzające, że towarzystwo posiada zezwolenie na świadczenie usług, oraz nazwę organu nadzoru, który udzielił mu takiego zezwolenia;
- 3) sposoby komunikowania się klienta z towarzystwem;
- 4) dane teleadresowe pozwalające na bezpośredni kontakt klienta z towarzystwem;
- 5) wskazanie języków, w których klient może kontaktować się z towarzystwem i w których będą sporządzane dokumenty oraz przekazywane informacje;
- 6) szczegółowe zasady świadczenia usług;
- 7) podstawowe zasady składania reklamacji przez klientów i sposób ich załatwiania przez towarzystwo;
- 8) podstawowe zasady postępowania towarzystwa w przypadku powstania konfliktu interesów oraz informację, że na żądanie klienta mogą mu zostać przekazane szczegółowe informacje o tych zasadach;
- 9) zakres, częstotliwość i terminy przekazywanych przez towarzystwo klientowi raportów ze świadczenia usługi;
- 10) koszty i opłaty związane z usługą.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 10, powinny:

- 1) wskazywać łączną kwotę, którą klient jest obowiązany zapłacić, z wyszczególnieniem kosztów i opłat oraz podatków związanych z daną usługą, a jeżeli określenie tej kwoty nie jest możliwe – podstawę jej obliczenia w taki sposób, aby klient mógł ją zweryfikować, przy czym prowizje pobierane przez towarzystwo w związku ze świadczoną usługą są przedstawiane w podziale na poszczególne pozycje;
- 2) wskazywać waluty obce i koszty wymiany oraz przyjęte przez towarzystwo zasady ustalania kursów wymiany – w przypadku gdy kwota, o której mowa w pkt 1, lub jej część jest wyrażona w walucie obcej;
- 3) informować o możliwości wystąpienia innych niż wskazane w pkt 1 kosztów i opłat oraz podatków związanych z transakcjami zawartymi w związku z danym instrumentem finansowym lub usługą, którymi klient może być obciążony, a które nie są płatne za pośrednictwem towarzystwa.

3. W przypadku jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 10, uznaje się za spełniony w przypadku przekazania klientowi przez towarzystwo kluczowych informacji dla inwestorów w zakresie, w jakim koszty i opłaty zostały przedstawione w ich treści.

4. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, są zamieszczone w regulaminie świadczenia danej usługi, przekazanie klientowi lub potencjalnemu klientowi tego regulaminu przed zawarciem umowy uważa się za zachowanie przez towarzystwo wymogu określonego w ust. 1.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przekazane klientowi detaliczemu także po zawarciu umowy o świadczenie usługi, w przypadku gdy na wniosek klienta została ona zawarta przy użyciu środków porozumiewania się na odległość uniemożliwiających ich przekazanie przed zawarciem umowy.

§ 45. 1. Przed przyjęciem pierwszego zlecenia nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa, dyspozycji lub innego oświadczenia woli związanego z uczestnictwem w funduszu lub rozpoczęciem świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy, towarzystwo przekazuje klientowi, przy użyciu trwałego nośnika informacji lub przez zamieszczenie na stronie internetowej towarzystwa, informacje dotyczące towarzystwa oraz świadczonych usług obejmujące odpowiednio dane w zakresie określonym w § 44 ust. 1 pkt 1–4, 7, 8 i 10, a ponadto:

- 1) sposoby przekazywania zleceń do towarzystwa;
- 2) podstawowe zasady świadczenia usługi pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa.

2. Informacje mogą być przekazane klientowi także po przyjęciu zlecenia nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa, dyspozycji lub innego oświadczenia woli związanego z uczestnictwem w funduszu lub w trakcie świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy, w przypadku gdy na wniosek klienta zlecenie, dyspozycja lub oświadczenie zostało przyjęte lub usługa doradztwa inwestycyjnego jest świadczona przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, które uniemożliwiają przekazanie informacji określonych w ust. 1 przed przyjęciem zlecenia, dyspozycji lub oświadczenia woli lub rozpoczęciem świadczenia usługi.

§ 46. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego lub przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych towarzystwo przedstawia klientom lub potencjalnym klientom ogólny opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w te instrumenty finansowe w sposób umożliwiający podejmowanie przez nich świadomych decyzji inwestycyjnych, dostosowując zakres tej informacji do rodzaju instrumentu finansowego oraz kategorii, do której należy klient.

2. Opis ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe, w zależności od istoty danego instrumentu finansowego, zawiera:

- 1) wskazanie ryzyka związanego z danym rodzajem instrumentów finansowych, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji;
- 2) wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku tych instrumentów;
- 3) informację o możliwości zaciągnięcia przez klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych oraz ewentualnych innych zobowiązań, w tym zobowiązań związanych z dostawą instrumentu bazowego, które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia takiego instrumentu finansowego;
- 4) opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczeń lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

3. Jeżeli instrument finansowy jest przedmiotem trwającej oferty publicznej i w związku z tą ofertą został opublikowany prospekt emisyjny zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 oraz z 2017 r. poz. 452, 724, 791 i 1089) lub odpowiednimi przepisami prawa innego państwa członkowskiego, towarzystwo informuje klienta detalicznego lub potencjalnego klienta detalicznego o miejscu udostępnienia tego prospektu.

4. W przypadku jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa wymóg, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony w przypadku dostarczenia przez towarzystwo klientowi kluczowych informacji dla inwestorów, prospektu informacyjnego lub informacji dla klienta alternatywnego funduszu inwestycyjnego, o której mowa w art. 222a ust. 1 ustawy. W przypadku, o którym mowa w art. 222a ust. 5 ustawy, obowiązek o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony w razie udostępnienia przez towarzystwo klientowi łącznie informacji dla klienta alternatywnego funduszu inwestycyjnego oraz odpowiedniego dokumentu, o którym mowa w art. 222a ust. 5 pkt 1–3 ustawy, albo wyłącznie tego dokumentu, jeżeli obejmuje on informacje, o których mowa w art. 222a ust. 2 ustawy.

5. Jeżeli poziom ryzyka związanego z instrumentem finansowym składającym się z kilku różnych instrumentów finansowych może być wyższy niż poziom ryzyka związanego z każdym ze składników tego instrumentu finansowego, towarzystwo przedstawia opis składników takiego instrumentu finansowego oraz sposobu, w jaki ich wzajemne oddziaływanie zwiększa poziom ryzyka.

6. W przypadku instrumentów finansowych, które są związane z gwarancją udzieloną przez inny podmiot, informacje o tej gwarancji powinny zawierać szczegółowe dane dotyczące gwaranta i gwarancji tak, aby klient detaliczny lub potencjalny klient detaliczny mógł prawidłowo dokonać jej oceny.

§ 47. Towarzystwo, niezwłocznie po dokonaniu zmian, informuje klienta o istotnych zmianach w informacjach, o których mowa w § 44 i § 46, jeżeli zmiany te są istotne ze względu na charakter świadczonej usługi. Jeżeli informacja, której zmiana dotyczy, została przekazana przy użyciu trwałego nośnika informacji, zawiadomienie o zmianie przekazuje się na takim nośniku.

§ 48. W przypadku pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA, towarzystwo przedstawia klientowi dane o ryzyku związanym z inwestowaniem w te tytuły uczestnictwa, obejmujące w szczególności:

- 1) wskazanie ryzyka związanego z danym rodzajem tytułów uczestnictwa;
- 2) wskazanie zmienności ceny tytułów uczestnictwa;
- 3) wyeksponowanie cechy dużej zmienności wartości aktywów netto danego funduszu, w przypadku gdy cechuje się on lub może cechować dużą zmiennością ze względu na skład portfela inwestycyjnego lub stosowane techniki zarządzania portfelem;
- 4) jeżeli dany fundusz lokuje większość aktywów w inne kategorie lokat niż papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego albo odzwierciedla skład indeksu papierów wartościowych – wyeksponowane stwierdzenie wskazujące na tę cechę;
- 5) informację o ryzyku walutowym, w przypadku gdy wpłata i wypłata środków następuje w walucie obcej lub gdy większość aktywów danego funduszu jest lokowana za granicą.

§ 49. 1. Towarzystwo przyjmujące zlecenia klientów przekazywane za pomocą telefonu, telefaksu lub innych telekomunikacyjnych urządzeń końcowych lub systemów teleinformatycznych oraz z wykorzystaniem informatycznych nośników danych zapewnia:

- 1) poufność składanych zleceń, w szczególności ich zabezpieczenie przed odsłuchaniem lub odczytaniem przez osoby nieuprawnione;
- 2) integralność składanych zleceń, w szczególności ich zabezpieczenie przed modyfikacją lub usunięciem przez osoby nieuprawnione;
- 3) zabezpieczenie przed możliwością ich składania przez osoby nieuprawnione, w szczególności przez ustalenie odrębnego identyfikatora lub hasła dla każdego klienta;
- 4) rejestrację daty i czasu otrzymania zlecenia;
- 5) możliwość potwierdzenia klientowi faktu złożenia zlecenia – z wyłączeniem zleceń składanych za pośrednictwem telefonu.

2. Towarzystwo dokłada należytej staranności w celu zapewnienia sprawnej obsługi klientów w zakresie przyjmowania zleceń w sposób określony w ust. 1, w szczególności towarzystwo może przyjmować takie zlecenia po uprzedniej identyfikacji osoby składającej zlecenie, zgodnej z zasadami ustalonymi między towarzystwem a tym klientem.

Oddział 3

Ocena adekwatności usług

§ 50. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych lub doradztwa inwestycyjnego towarzystwo zwraca się do klienta lub potencjalnego klienta o podanie podstawowych informacji dotyczących poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych, doświadczenia inwestycyjnego, jego sytuacji finansowej oraz celów inwestycyjnych, niezbędnych do oceny, czy usługa, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy, jest odpowiednia dla danego klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację.

2. Towarzystwo zwraca się do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie informacji niezbędnych do ustalenia, czy przy należytym uwzględnieniu charakteru i zakresu świadczonej usługi określona transakcja, rekomendowana lub zawierana w toku świadczenia usługi:

- 1) realizuje cele inwestycyjne danego klienta;
- 2) nie jest związana z ryzykiem, którego poziom przekraczałby możliwości inwestycyjne klienta;
- 3) ma charakter pozwalający na jej zrozumienie przez klienta i dokonanie przez niego oceny związanego z nią ryzyka, biorąc pod uwagę posiadane przez tego klienta doświadczenie i wiedzę.

3. W przypadku klienta profesjonalnego towarzystwo może odstąpić od wymogu podania przez niego informacji dotyczących jego poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych oraz doświadczenia inwestycyjnego.

4. Towarzystwo, które świadczy usługę doradztwa inwestycyjnego na rzecz klienta profesjonalnego, o którym mowa w art. 2 pkt 13a lit. a–m ustawy, może uznać, że jest on w stanie ponieść ryzyko inwestycyjne związane z tą usługą zgodnie z jego celami inwestycyjnymi.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

- 1) rodzajów usług, transakcji i instrumentów finansowych, które są znane klientowi;
- 2) charakteru, wielkości i częstotliwości dokonywania transakcji instrumentami finansowymi dokonywanych przez klienta oraz okresu, w którym były one dokonywane;
- 3) poziomu wykształcenia, zawodu wykonywanego obecnie lub zawodu wykonywanego poprzednio, jeżeli jest to istotne dla dokonania oceny;
- 4) sytuacji finansowej klienta.

6. Informacje dotyczące sytuacji finansowej klienta lub potencjalnego klienta powinny, odpowiednio do potrzeb, wskazywać źródła i wysokość stałych dochodów, posiadanych aktywów, w tym aktywów płynnych, inwestycji, nieruchomości oraz stałych zobowiązań finansowych.

7. Informacje dotyczące celów inwestycyjnych klienta lub potencjalnego klienta powinny odpowiednio do potrzeb zawierać informacje o długości okresu, w którym klient zamierza dokonywać inwestycji, jego preferencji dotyczących poziomu i profilu ryzyka oraz celu inwestycji.

8. Towarzystwo nie może zalecać klientowi lub potencjalnemu klientowi świadczenia usług, jeżeli nie uzyska informacji o jego:

- 1) wiedzy i doświadczeniu z zakresu inwestycji – odpowiednich do danego rodzaju instrumentu finansowego lub usługi;
- 2) sytuacji finansowej;
- 3) celach inwestycyjnych.

9. Towarzystwo świadczące usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, może zalecać klientowi zmianę strategii inwestycyjnej portfela wyłącznie po uprzednim uzyskaniu informacji dotyczących tego klienta i dokonaniu oceny zgodnie z ust. 1–8.

10. Towarzystwo nie może bezpośrednio lub pośrednio zachęcać klienta lub potencjalnego klienta do odmowy przekazania informacji, o których mowa w ust. 1, 2 i 5–8.

§ 51. 1. Towarzystwo dokonuje oceny, o której mowa w § 50 ust. 1, na podstawie informacji przekazanych przez klienta lub potencjalnego klienta, chyba że istnieją obiektywne przesłanki do uznania, że informacje te są nieaktualne, niezetelne lub niepełne.

2. Towarzystwo, które przy świadczeniu usług na rzecz klienta korzysta z pośrednictwa firmy inwestycyjnej, zagranicznej firmy inwestycyjnej lub banku prowadzącego działalność, o której mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, może dokonywać oceny na podstawie informacji dotyczących klienta otrzymanych od tej firmy lub banku oraz uznać za prawidłową ocenę dokonaną przez tę firmę lub bank.

3. Towarzystwo, które pośredniczy w świadczeniu usług przez firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną i przekazuje tej firmie informacje dotyczące klienta lub potencjalnego klienta, zapewnia kompletność i rzetelność tych informacji oraz prawidłowość dokonanej oceny.

§ 52. W celu wykonania obowiązku określonego w § 50 towarzystwo może wykorzystać informacje dotyczące klienta lub potencjalnego klienta, które pozostają w jego posiadaniu, jeżeli są one aktualne; w takim przypadku nie stosuje się § 50 ust. 1 w zakresie obowiązku zwrócenia się przez towarzystwo do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie informacji.

§ 53. 1. Przed przyjęciem zlecenia nabycia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa towarzystwo uzyskuje od klienta informacje o poziomie jego wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego, właściwych dla określonego rodzaju oferowanego lub wymaganego produktu lub usługi, niezbędnych do oceny, czy usługa lub produkt są odpowiednie dla klienta, dotyczące:

- 1) specyfiki inwestowania w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w te instrumenty finansowe;
- 2) charakteru, wielkości i częstotliwości dokonywania transakcji instrumentami finansowymi dokonywanych przez klienta oraz okresu, w którym były dokonywane;
- 3) poziomu wykształcenia, zawodu wykonywanego obecnie lub zawodu wykonywanego poprzednio, jeżeli jest to istotne dla dokonania oceny.

2. Jeżeli na podstawie informacji uzyskanych od klienta towarzystwo oceni, że dany instrument finansowy lub usługa nie są odpowiednie dla klienta, niezwłocznie informuje o tym klienta.

3. W przypadku gdy klient nie przedstawia informacji, o których mowa w ust. 1, lub przedstawia informacje niewystarczające, towarzystwo informuje klienta, że klient uniemożliwia mu dokonanie oceny, czy przewidziana usługa lub instrument finansowy są dla niego odpowiednie.

4. Towarzystwo nie może bezpośrednio lub pośrednio zachęcać klienta do odmowy przekazania informacji.

5. Przepisy ust. 1–4 nie mają zastosowania w przypadku, gdy:

- 1) spełnione zostały łącznie następujące warunki:
  - a) przedmiotem zlecenia nabycia będą wyłącznie jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego lub tytuły uczestnictwa funduszu zagranicznego,
  - b) zlecenie nabycia zostało złożone z wyłącznej inicjatywy klienta,
  - c) przed przyjęciem przez towarzystwo zlecenia nabycia klient został poinformowany o możliwości dokonania przez nie oceny, czy taki instrument finansowy lub taka usługa są odpowiednie dla klienta, albo
- 2) przyjęcie zlecenia było poprzedzone czynnościami, o których mowa w § 54, a informacje uzyskane od klienta przez towarzystwo w związku ze świadczeniem usługi doradztwa inwestycyjnego pozostają aktualne.

6. Przepisów ust. 1–5 nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo uzna, że składający zlecenie nabycia klient profesjonalny posiada niezbędne doświadczenie i wiedzę pozwalające na zrozumienie i dokonanie oceny ryzyka związanego z danymi jednostkami uczestnictwa, tytułami uczestnictwa lub świadczonymi usługami.

§ 54. 1. Przed rozpoczęciem świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego związanego ze świadczeniem usług pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy, towarzystwo uzyskuje od klienta informacje niezbędne do ustalenia, czy przy należyтым uwzględnieniu charakteru i zakresu tej usługi rekomendowane nabycie, zbycie lub inne zlecenie związane z uczestnictwem w funduszu albo powstrzymanie się od tego nabycia, zbycia lub innych zleceń związanych z uczestnictwem w funduszu:

- 1) realizuje cele inwestycyjne klienta;
- 2) nie jest związane z ryzykiem, którego poziom przekraczałby możliwości inwestycyjne klienta;
- 3) ma charakter pozwalający na jej zrozumienie przez klienta i dokonanie oceny związanego z nią ryzyka, biorąc pod uwagę posiadane przez tego klienta wiedzę i doświadczenie;
- 4) uwzględnia sytuację finansową klienta.

2. Informacje dotyczące celów inwestycyjnych klienta powinny odpowiednio do jego potrzeb zawierać informacje o długości okresu, w którym klient zamierza dokonywać inwestycji, jego preferencji dotyczących poziomu i profilu ryzyka oraz celu inwestycji.

3. Informacje dotyczące sytuacji finansowej klienta powinny odpowiednio do jego potrzeb wskazywać źródła i wysokość stałych dochodów, posiadanych aktywów, w tym aktywów płynnych, inwestycji, nieruchomości oraz stałych zobowiązań finansowych.

4. W przypadku gdy klient nie przedstawia informacji, o których mowa w ust. 1, lub przedstawia informacje niewystarczające, towarzystwo informuje klienta, że klient uniemożliwia mu dokonanie oceny, czy przewidziana usługa lub instrument finansowy są dla niego odpowiednie.

5. Towarzystwo nie może bezpośrednio lub pośrednio zachęcać klienta do odmowy przekazania informacji.

6. Przepisów ust. 1–5 nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo uzna, że klient profesjonalny posiada niezbędne doświadczenie i wiedzę pozwalające na zrozumienie i dokonanie oceny ryzyka związanego z danymi jednostkami uczestnictwa, tytułami uczestnictwa lub usługami oraz jest w stanie ponieść ryzyko inwestycyjne zgodne z jego celami inwestycyjnymi.

§ 55. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych towarzystwo uzyskuje od klienta lub potencjalnego klienta podstawowe informacje o poziomie jego wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych i doświadczenia inwestycyjnego, niezbędnych do oceny, czy instrument finansowy będący przedmiotem oferowanej usługi lub usługa, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy, są odpowiednie dla danego klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

- 1) rodzajów usług, transakcji i instrumentów finansowych, które są znane klientowi;
- 2) charakteru, wielkości i częstotliwości transakcji instrumentami finansowymi dokonywanych przez klienta oraz okresu, w którym były dokonywane;
- 3) poziomu wykształcenia, zawodu wykonywanego obecnie lub zawodu wykonywanego poprzednio, jeżeli jest to istotne dla dokonania oceny.

3. W celu wykonania obowiązku określonego w ust. 1 towarzystwo może wykorzystać informacje dotyczące klienta lub potencjalnego klienta, które pozostają w jego posiadaniu, jeżeli są one aktualne; w takim przypadku nie stosuje się ust. 1 w zakresie obowiązku uzyskania przez towarzystwo informacji od klienta lub potencjalnego klienta.

4. Jeżeli na podstawie informacji uzyskanych od klienta lub potencjalnego klienta towarzystwo oceni, że dany instrument finansowy lub usługa nie są odpowiednie dla klienta, niezwłocznie informuje o tym odpowiednio klienta lub potencjalnego klienta.

5. W przypadku gdy klient nie przedstawia informacji, o których mowa w ust. 1, lub przedstawia informacje niewystarczające, towarzystwo informuje klienta, że klient uniemożliwia mu dokonanie oceny, czy przewidziana usługa lub instrument finansowy są dla niego odpowiednie.

6. Towarzystwo nie może bezpośrednio lub pośrednio zachęcać klienta do odmowy przekazania informacji.

7. Towarzystwo dokonuje oceny, czy usługa jest odpowiednia dla danego klienta, na podstawie informacji przekazanych przez klienta lub potencjalnego klienta, chyba że istnieją obiektywne przesłanki do uznania, że informacje te są nieaktualne, nierzetelne lub niepełne.

8. Przepisy ust. 1–7 nie mają zastosowania w przypadku, gdy spełnione zostały łącznie następujące warunki:

- 1) przedmiotem zleceń będą wyłącznie nieskomplikowane instrumenty finansowe;
- 2) umowa jest zawierana z inicjatywy klienta lub potencjalnego klienta;
- 3) przed zawarciem umowy klient lub potencjalny klient został poinformowany przez towarzystwo o możliwości dokonania przez nie oceny, czy taki instrument finansowy lub taka usługa są odpowiednie dla klienta oraz że w razie braku takiej oceny klient nie będzie korzystał z ochrony, jaką zapewnia klientowi wypełnienie przez towarzystwo obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

9. Przez nieskomplikowane instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 8 pkt 1, rozumie się:

- 1) akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub na równoważnym rynku w państwie, które nie jest państwem członkowskim;
- 2) obligacje lub inne dłużne papiery wartościowe, które nie mają wbudowanego instrumentu pochodnego;

- 3) jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych i tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EEA;
- 4) instrumenty finansowe inne niż wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c–i ustawy o obrocie instrumentami finansowymi:
  - a) wobec których istnieje w sposób ciągły możliwość zbycia, wykupu lub zrealizowania w inny sposób wartości instrumentu po cenie, która jest ogólnie dostępna dla uczestników rynku i która jest ceną rynkową lub ceną podaną, lub zatwierdzoną przez system wyceny niezależny od emitenta danych instrumentów finansowych,
  - b) z którymi nie są związane rzeczywiste lub potencjalne zobowiązania klienta przekraczające koszt nabycia tych instrumentów,
  - c) co do których powszechnie dostępne są informacje wyjaśniające ich charakterystykę w sposób zrozumiały dla klienta.

10. Umowa nie jest zawierana z inicjatywy klienta lub potencjalnego klienta, jeżeli do jej zawarcia dochodzi w wyniku skierowania do klienta zindywidualizowanych informacji o towarzystwie, instrumentach finansowych, usłudze lub transakcji.

11. Przepisów ust. 1–7 nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo uzna, że zawierający umowę klient profesjonalny posiada niezbędne doświadczenie i wiedzę pozwalające na zrozumienie i dokonanie oceny ryzyka związanego z usługą oraz danymi instrumentami finansowymi.

§ 56. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego lub przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych towarzystwo informuje klienta przy użyciu trwałego nośnika informacji o istniejących konfliktach interesów związanych ze świadczeniem danej usługi na rzecz tego klienta, chyba że struktura organizacyjna towarzystwa oraz jego regulacje wewnętrzne zapewniają, że w przypadku powstania konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesu klienta. Informacja zawiera dane pozwalające klientowi przy uwzględnieniu kategorii, do której należy, na podjęcie świadomej decyzji o zawarciu umowy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, umowa o świadczenie danej usługi może być zawarta wyłącznie, jeżeli klient w postaci papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem informatycznego nośnika danych potwierdzi otrzymanie informacji, o której mowa w ust. 1, oraz w sposób wyraźny potwierdzi wolę zawarcia umowy.

3. W przypadku powstania konfliktów interesów po zawarciu umowy o świadczenie usługi:

- 1) ust. 1 stosuje się odpowiednio, z tym że towarzystwo informuje klienta o konflikcie interesów niezwłocznie po jego stwierdzeniu;
- 2) ust. 2 stosuje się odpowiednio, z tym że towarzystwo powinno powstrzymać się od świadczenia usługi do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia klienta o kontynuacji albo rozwiązaniu umowy.

§ 57. Przed przyjęciem zlecenia nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa, dyspozycji lub innego oświadczenia woli związanego z uczestnictwem w funduszu lub rozpoczęciem świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy, towarzystwo informuje klienta przy użyciu trwałego nośnika informacji o istniejących konfliktach interesów związanych ze świadczeniem danej usługi, chyba że struktura organizacyjna towarzystwa oraz jego regulacje wewnętrzne zapewniają, że w przypadku powstania konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesu klienta. Informacja zawiera dane pozwalające klientowi na podjęcie świadomej decyzji o złożeniu zlecenia, dyspozycji lub oświadczenia woli lub o skorzystaniu ze świadczenia usługi.

Rozdział 6

Świadczenie usług zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych

§ 58. 1. Towarzystwo świadczy usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, na podstawie regulaminu i zawartej z klientem umowy o świadczenie tej usługi.

2. Regulamin usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, określa sposób świadczenia tej usługi przez towarzystwo na rzecz klienta, w tym prawa i obowiązki towarzystwa i klienta z tego tytułu, a także tryb i warunki zawierania i rozwiązywania umowy, w szczególności:

- 1) tryb, warunki i formę ustanawiania pełnomocnictw przez klienta;
- 2) zakres i sposób świadczenia usługi wykonywanej na podstawie umowy;

- 3) sposoby i terminy wnoszenia przez klienta opłat i prowizji związanych z usługą oraz sposób i tryb określania ich wysokości;
- 4) sposób postępowania towarzystwa w przypadku, gdy klient nie dostarcza środków pieniężnych w terminach określonych w umowie lub w przepisach odrębnych;
- 5) sposób zabezpieczania interesów towarzystwa w przypadku niewykonania zobowiązań przez klienta oraz sposoby zaspokajania roszczeń towarzystwa;
- 6) zakres odpowiedzialności towarzystwa za szkody powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez towarzystwo zobowiązań wynikających z umowy;
- 7) sposób, tryb i terminy przekazywania klientowi informacji dotyczących świadczonej na jego rzecz usługi oraz zakres tych informacji;
- 8) zasady powierzania przez towarzystwo podmiotowi trzeciemu wykonywania poszczególnych czynności w ramach wykonania usługi, jeżeli powierzenie jest przewidziane;
- 9) sposób i terminy załatwiania reklamacji składanych przez klienta;
- 10) tryb i warunki odstąpienia od umowy, jej wypowiedzenia i rozwiązania;
- 11) tryb, terminy i warunki zmiany regulaminu oraz sposób informowania klienta o tych zmianach.

3. Przez zakres i sposób świadczenia usługi, o których mowa w ust. 2 pkt 2, rozumie się określenie:

- 1) trybu i warunków podejmowania i realizacji przez towarzystwo decyzji inwestycyjnych dotyczących aktywów wchodzących w skład zarządzanych przez nie portfeli;
- 2) trybu dokonywania przez towarzystwo wyboru podmiotu przechowującego aktywa wchodzące w skład zarządzanych przez nie portfeli, jeżeli towarzystwo wykorzystuje pośrednictwo takich podmiotów;
- 3) metod i częstotliwości wyceny instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela klienta;
- 4) obiektywnych wskaźników finansowych, do których będą porównywane wyniki portfela klienta w celu ustalenia poziomu efektywności świadczonej usługi;
- 5) sposobu i trybu przekazywania przez klienta dyspozycji dotyczących aktywów wchodzących w skład portfela zarządzanego przez towarzystwo.

4. W przypadku zmiany regulaminu towarzystwo informuje klienta o treści zmiany w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian.

5. Wymogu opracowania regulaminu usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo zawiera umowy wyłącznie z:

- 1) klientem profesjonalnym, chyba że jest on przez towarzystwo traktowany jak klient detaliczny;
- 2) klientem detalicznym, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, sposób świadczenia przez towarzystwo na rzecz klienta usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, w tym prawa i obowiązki towarzystwa i klienta, a także warunki rozwiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, określa umowa z klientem.

§ 59. 1. Towarzystwo, świadcząc usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, ustala sposób oceny efektywności świadczonej usługi, uwzględniający cele inwestycyjne klienta i rodzaje instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela klienta tak, aby klient, na rzecz którego jest świadczona usługa, mógł ocenić wyniki osiągnięte przez towarzystwo.

2. Towarzystwo, niezależnie od informacji przekazywanych zgodnie z § 44 ust. 1, przekazuje klientowi detalicznemu oraz potencjalnemu klientowi detalicznemu informacje o:

- 1) metodach oraz częstotliwości wyceny instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela klienta;
- 2) szczegółowych zasadach przekazywania zarządzania częścią lub całością portfela klienta;
- 3) obiektywnych wskaźnikach finansowych, do których będą porównywane wyniki portfela klienta;
- 4) rodzajach instrumentów finansowych, które mogą wchodzić w skład portfela klienta, i rodzajach transakcji, które mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem tych instrumentów, w tym istniejących limitach;
- 5) celach zarządzania, poziomie ryzyka związanego z uznaniowym charakterem decyzji podejmowanych w ramach zarządzania portfelem klienta i ograniczeniach swobody podejmowania takich decyzji.

§ 60. 1. Towarzystwo świadczące usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, opracowuje i wdraża politykę działania w najlepiej pojętym interesie klienta, uwzględniając cenę instrumentu finansowego, koszty związane z wykonaniem zlecenia, czas zawarcia transakcji, prawdopodobieństwo zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia, wielkość zlecenia, jego charakter oraz inne czynniki, które mają istotny wpływ na świadczoną usługę.

2. Towarzystwo ustala wagę, jaką przypisuje poszczególnym czynnikom wskazanym w ust. 1, albo wdraża procedurę określającą sposób jej ustalania, z uwzględnieniem:

- 1) kategorii, do której należy dany klient;
- 2) specyfiki składanego zlecenia;
- 3) cech instrumentu finansowego będącego przedmiotem zlecenia;
- 4) rodzaju i specyfiki możliwych miejsc wykonania.

3. W przypadku zlecenia składanego na rzecz klienta detalicznego najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy uwzględnieniu ceny instrumentu finansowego i kosztów związanych z wykonaniem zlecenia obejmujących koszty ponoszone przez klienta bezpośrednio w związku ze złożeniem danego zlecenia, w tym opłaty pobierane przez miejsce wykonania oraz opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji, a także inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

§ 61. 1. Polityka działania w najlepiej pojętym interesie klienta obejmuje odrębnie dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych informacje o miejscach wykonania wykorzystywanych przez towarzystwo oraz kryteria uwzględniane przez towarzystwo przy dokonywaniu ich wyboru. Towarzystwo wskazuje co najmniej te miejsca wykonania, które, według racjonalnej oceny, w sposób stały umożliwiają towarzystwu uzyskanie możliwie najlepszego wyniku dla klienta.

2. Zobowiązanie towarzystwa do podejmowania wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta nie oznacza konieczności uwzględniania przez towarzystwo wszystkich możliwych miejsc wykonania zleceń w przyjętej polityce działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

3. W celu dokonania wyboru miejsca wykonania w przypadku, gdy zgodnie z polityką działania w najlepiej pojętym interesie klienta towarzystwo dopuszcza istnienie więcej niż jednego miejsca wykonania, w celu dokonania oceny i porównania wyników, jakie można uzyskać dla klienta w każdym z miejsc wykonania, towarzystwo uwzględnia wysokości prowizji i kosztów ponoszonych przez towarzystwo w związku z wykorzystywaniem poszczególnych miejsc wykonania.

4. Towarzystwo nie może ustalać i naliczać pobieranych od klienta opłat i prowizji w sposób dyskryminujący poszczególne miejsca wykonania, chyba że różnice w sposobie ich naliczania i pobierania odzwierciedlają rzeczywiste różnice w kosztach ponoszonych przez towarzystwo w związku z wykorzystywaniem poszczególnych miejsc wykonania.

§ 62. 1. Przed zawarciem umowy o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, z klientem detalicznym towarzystwo przekazuje mu informacje dotyczące stosowanej polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta, obejmujące:

- 1) opis wagi, o której mowa w § 60 ust. 2, lub opis polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta;
- 2) listę miejsc wykonania, które towarzystwo uznaje za miejsca pozwalające mu w sposób stały spełniać wymóg, o którym mowa w § 60 ust. 1;
- 3) wyraźne i jednoznaczne ostrzeżenie, że szczegółowe określenie przez klienta warunków, na jakich ma nastąpić przekazanie zlecenia, może uniemożliwić towarzystwu podjęcie działań w celu uzyskania dla klienta możliwie najlepszych wyników w zakresie wyznaczonym tymi warunkami.

2. Towarzystwo jest zobowiązane do uzyskania uprzedniej zgody klienta na politykę działania w najlepiej pojętym interesie klienta. Klient, zawierając z towarzystwem umowę o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, wyraża zgodę na przedstawioną mu, zgodnie z § 44, przed zawarciem umowy politykę działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

3. Towarzystwo informuje klienta o istotnych zmianach w polityce działania w najlepiej pojętym interesie klienta w terminie umożliwiającym mu rozwiązanie umowy z zachowaniem okresu wypowiedzenia.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1, towarzystwo przekazuje klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej towarzystwa, jeżeli są spełnione warunki określone w § 41 ust. 2.

§ 63. 1. Towarzystwo monitoruje skuteczność rozwiązań wdrożonych w ramach polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta w celu ich odpowiedniego dostosowywania.

2. Towarzystwo dokonuje przeglądu polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta nie rzadziej niż raz na rok oraz w każdym przypadku wystąpienia istotnej zmiany, która trwale wpływa na zdolność towarzystwa do dalszego uzyskiwania dla klienta możliwie najlepszych wyników w ustalonych w niej miejscach wykonania.

3. Towarzystwo powinno być w stanie wykazać klientowi na jego żądanie, że działało zgodnie z wdrożoną polityką działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

§ 64. 1. Towarzystwo przekazuje klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji okresowe raporty z wykonania umowy o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, chyba że sprawozdanie takie dostarcza klientowi inny uprawniony podmiot.

2. W przypadku klienta detalicznego raporty, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać w szczególności:

- 1) firmę towarzystwa;
- 2) nazwę lub oznaczenie rachunku, ewidencji lub rejestru, w którym przechowywane są aktywa klienta;
- 3) informacje o składzie portfela klienta i jego wycenie, w tym dane o każdym instrumencie finansowym wchodzącym w skład tego portfela, wartości rynkowej takiego instrumentu albo – jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości rynkowej – jego wartości godziwej, saldzie środków pieniężnych na początek i koniec okresu sprawozdawczego oraz wynikach portfela w okresie, za który jest sporządzany raport;
- 4) informację o łącznej wysokości opłat i prowizji pobranych w okresie, za który jest sporządzany raport, z podziałem na łączną wysokość opłat i prowizji pobranych z tytułu zarządzania portfelem klienta oraz związanych z wykonaniem zleceń w ramach zarządzania portfelem klienta, wraz z informacją, że na żądanie klienta jest możliwe przekazanie szczegółowego wykazu wszystkich opłat i prowizji pobranych w okresie, za który jest sporządzany raport;
- 5) porównanie wyników osiągniętych w okresie, za który jest sporządzany raport, z wynikami obiektywnego wskaźnika finansowego przyjętego w umowie z klientem;
- 6) wskazanie wysokości dywidend, odsetek oraz innych pożytków z aktywów wchodzących w skład portfela klienta, które powiększyły jego wartość w okresie, za który jest sporządzany raport;
- 7) informacje dotyczące zleceń wykonanych w okresie, za który jest sporządzany raport, obejmujące informacje, o których mowa w ust. 7 pkt 3–12, chyba że klient zażądał informowania go o każdym wykonanym zleceniu na zasadach określonych w ust. 6.

3. Raporty, o których mowa w ust. 1, są przekazywane klientowi detalicznemu co najmniej raz na 6 miesięcy, z wyjątkiem przypadku:

- 1) gdy klient zażądał przekazywania mu raportów co najmniej raz na 3 miesiące;
- 2) o którym mowa w ust. 6; w takim przypadku raporty są przekazywane co najmniej raz na 12 miesięcy;
- 3) gdy strategia inwestycyjna portfela uzgodniona w umowie z klientem jest związana z wysokim ryzykiem inwestycyjnym; w takim przypadku raporty są przekazywane co najmniej raz na miesiąc.

4. Towarzystwo informuje klienta detalicznego o możliwości zwrócenia się z żądaniem, o którym mowa w ust. 3 pkt 1.

5. Przepisu ust. 3 pkt 2 nie stosuje się do transakcji dotyczących instrumentów finansowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c–i ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

6. Towarzystwo, na żądanie klienta, informuje go o każdym wykonanym zleceniu dotyczącym jego aktywów wchodzących w skład portfela tego klienta.

7. W przypadku klienta detalicznego informacje, o których mowa w ust. 6, obejmują:

- 1) firmę towarzystwa przekazującego potwierdzenie;
- 2) nazwę, firmę, imię i nazwisko lub inne oznaczenie klienta;
- 3) datę i czas zawarcia transakcji;
- 4) rodzaj zlecenia;
- 5) identyfikator kupna/sprzedaży albo charakter zlecenia w przypadku zleceń innych niż kupno/sprzedaż;
- 6) oznaczenie miejsca wykonania zlecenia;
- 7) oznaczenie instrumentu finansowego;

- 8) liczbę instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia;
- 9) cenę, za jaką zlecenie zostało wykonane;
- 10) łączną wartość transakcji;
- 11) całkowitą wartość pobranych opłat i prowizji oraz innych kosztów wykonania zlecenia, a także na żądanie klienta zestawienie poszczególnych pozycji tych opłat, prowizji i kosztów wykonania zlecenia;
- 12) wskazanie obowiązków klienta związanych z rozliczeniem transakcji, w tym terminów, w których klient powinien dokonać płatności lub dostawy instrumentu finansowego, oraz innych danych niezbędnych do wykonania tych obowiązków, chyba że takie dane zostały podane wcześniej do wiadomości klienta;
- 13) w przypadku wykonania zlecenia w sposób określony w art. 73 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – informację o takim sposobie wykonania zlecenia;
- 14) w przypadku wykonania zlecenia poprzez zawarcie transakcji, której drugą stroną był podmiot z grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo, lub inny klient tego towarzystwa – informację o takim sposobie wykonania zlecenia, chyba że zlecenie zostało zrealizowane za pośrednictwem systemu obrotu, który umożliwia anonimowe zawieranie transakcji.

8. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 6, są przekazywane klientowi detalicznemu, towarzystwo przekazuje te informacje niezwłocznie po wykonaniu zlecenia, nie później jednak niż do końca dnia następującego po dniu, w którym zlecenie zostało wykonane, a w przypadku gdy towarzystwo otrzymuje potwierdzenie wykonania zlecenia od podmiotu trzeciego – nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym towarzystwo otrzymało potwierdzenie wykonania zlecenia przez ten podmiot.

9. Informacje, o których mowa w ust. 6, mogą być przekazywane w formie wystandaryzowanej, jeżeli forma ta jest czytelna i zrozumiała dla klienta. Sposób przekazania informacji określa umowa.

10. Jeżeli zlecenie jest wykonywane w kilku transzach, informacje, o których mowa w ust. 7 pkt 9, mogą zawierać:

- 1) cenę, po jakiej została wykonana każda transza, albo
- 2) cenę średnią, po jakiej zostało wykonane zlecenie.

11. Przepisów ust. 7–9 nie stosuje się, jeżeli klient detaliczny otrzymuje informacje od podmiotu, który wykonuje zlecenie.

12. Jeżeli usługa zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jest świadczona na rzecz klienta detalicznego lub obejmuje niezabezpieczone pozycje otwarte w transakcji na instrumentach pochodnych, towarzystwo informuje klienta o spadku wartości portfela lub poniesionych stratach na instrumentach finansowych poniżej progu ustalonego w umowie nie później niż do końca dnia, w którym ten spadek nastąpił, a jeżeli spadek nastąpił w dniu wolnym od pracy – do końca pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.

Rozdział 7

Świadczenie usług doradztwa inwestycyjnego

§ 65. 1. Towarzystwo świadczy usługę doradztwa inwestycyjnego na podstawie regulaminu i zawartej z klientem umowy o świadczenie tej usługi.

2. Regulamin usługi doradztwa inwestycyjnego określa sposób świadczenia tej usługi przez towarzystwo na rzecz klienta, w szczególności:

- 1) tryb i warunki zawierania umowy;
- 2) tryb, warunki i formę ustanawiania pełnomocnictw przez klienta;
- 3) zakres i sposób świadczenia usługi;
- 4) sposoby i terminy wnoszenia przez klienta opłat i prowizji związanych z usługą oraz sposób i tryb określania ich wysokości;
- 5) zakres odpowiedzialności towarzystwa za szkody powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez towarzystwo zobowiązań wynikających z umowy;
- 6) sposób, tryb i terminy przekazywania klientowi informacji dotyczących świadczonej na jego rzecz usługi oraz zakres tych informacji;
- 7) zasady powierzania przez towarzystwo podmiotowi trzeciemu wykonywania poszczególnych czynności w ramach wykonania usługi, jeżeli powierzenie jest przewidziane;

- 8) sposób i terminy załatwiania reklamacji składanych przez klienta;
- 9) tryb i warunki odstąpienia od umowy, jej wypowiedzenia i rozwiązania;
- 10) tryb, terminy i warunki zmiany regulaminu oraz sposób informowania klienta o tych zmianach.

3. Przez zakres i sposób świadczenia usługi, o których mowa w ust. 2 pkt 3, rozumie się w szczególności wskazanie trybu i warunków opracowywania przez towarzystwo rekomendacji inwestycyjnych oraz sposób ich przekazywania klientowi.

4. W przypadku zmiany regulaminu towarzystwo informuje klienta o treści zmiany w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian.

5. Wymogu opracowania regulaminu usługi doradztwa inwestycyjnego nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo zawiera umowy wyłącznie z:

- 1) klientem profesjonalnym, chyba że jest on przez towarzystwo traktowany jak klient detaliczny;
- 2) klientem detalicznym w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, sposób świadczenia przez towarzystwo na rzecz klienta usługi doradztwa inwestycyjnego, w tym prawa i obowiązki towarzystwa i klienta, a także warunki rozwiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, określa umowa z klientem.

Rozdział 8

Świadczenie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych

§ 66. 1. Towarzystwo świadczy usługę przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na podstawie regulaminu i zawartej z klientem umowy o świadczenie tej usługi.

2. Regulamin usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych określa sposób świadczenia tej usługi przez towarzystwo na rzecz klienta, w tym prawa i obowiązki towarzystwa i klienta z tego tytułu, a także tryb i warunki zawierania i rozwiązywania umowy, w szczególności:

- 1) tryb i warunki zawierania umowy;
- 2) tryb, warunki i formę ustanawiania pełnomocnictw przez klienta;
- 3) zakres i sposób świadczenia usługi;
- 4) sposoby i terminy wnoszenia przez klienta opłat i prowizji związanych z usługą oraz sposób i tryb określania ich wysokości;
- 5) sposób postępowania towarzystwa, w przypadku gdy klient nie dostarcza środków pieniężnych w terminach określonych w umowie lub w przepisach odrębnych;
- 6) sposób zabezpieczania interesów towarzystwa w przypadku niewykonania zobowiązań przez klienta oraz sposoby zaspokajania roszczeń towarzystwa;
- 7) zakres odpowiedzialności towarzystwa za szkody powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez towarzystwo zobowiązań wynikających z umowy;
- 8) sposób, tryb i terminy przekazywania klientowi informacji dotyczących świadczonej na jego rzecz usługi oraz zakres tych informacji;
- 9) zasady powierzania przez towarzystwo podmiotowi trzeciemu wykonywania poszczególnych czynności w ramach wykonania usługi, jeżeli powierzanie jest przewidziane;
- 10) sposób i terminy załatwiania reklamacji składanych przez klienta;
- 11) tryb i warunki odstąpienia od umowy, jej wypowiedzenia i rozwiązania;
- 12) tryb, terminy i warunki zmiany regulaminu oraz sposób informowania klienta o tych zmianach.

3. Przez zakres i sposób świadczenia usługi, o których mowa w ust. 2 pkt 3, rozumie się w szczególności wskazanie:

- 1) formy składanych przez klienta zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- 2) sposobu, trybu oraz zasad przyjmowania i przekazywania zleceń;
- 3) sposobu, trybu oraz zasad kojarzenia przez towarzystwo dwóch lub więcej podmiotów w celu doprowadzenia do zawarcia transakcji między tymi podmiotami, w przypadku gdy usługa świadczona przez towarzystwo obejmuje takie czynności.

4. W przypadku zmiany regulaminu towarzystwo informuje klienta o treści zmiany w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian.

5. Wymogu opracowania regulaminu usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych nie stosuje się w przypadku, gdy towarzystwo zawiera umowy wyłącznie z:

- 1) klientem profesjonalnym, chyba że jest on przez towarzystwo traktowany jak klient detaliczny;
- 2) klientem detalicznym w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, sposób świadczenia przez towarzystwo na rzecz klienta usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, w tym prawa i obowiązki towarzystwa i klienta, a także warunki rozwiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, określa umowa z klientem.

§ 67. 1. Towarzystwo przyjmuje zlecenia zawierające w szczególności:

- 1) dane ustalone z klientem, umożliwiające jednoznaczną identyfikację klienta;
- 2) datę i czas wystawienia;
- 3) rodzaj i liczbę instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia;
- 4) przedmiot zlecenia;
- 5) określenie ceny;
- 6) oznaczenie terminu ważności zlecenia;
- 7) podpis klienta lub jego pełnomocnika, z zastrzeżeniem ust. 2 – w przypadku zleceń w postaci papierowej.

2. Towarzystwo potwierdza klientowi przyjęcie zlecenia.

3. Jeżeli w jednym dokumencie zamieszczono więcej niż jedno zlecenie, powinien on zawierać wyraźne określenie liczby zleceń. W takim przypadku wystarczające jest złożenie jednego podpisu klienta lub jego pełnomocnika.

4. W przypadku zlecenia umożliwiającego wystawienie na jego podstawie więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek, zamiast liczby instrumentów finansowych można podać maksymalną łączną wartość transakcji będących wynikiem wykonania tego zlecenia.

5. Zlecenie może zawierać dodatkowe warunki jego wykonania, jeżeli nie są one sprzeczne z odrębnymi przepisami i regulaminami przeprowadzania transakcji na rynku, na który jest przekazywane. W szczególności dotyczy to zlecenia umożliwiającego wystawianie na jego podstawie więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek.

6. Zlecenie powinno zawierać odpowiednie oznaczenia pozwalające na odróżnienie go od innych zleceń, jeżeli zawiera klauzulę umożliwiającą wystawianie na podstawie zlecenia więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek.

7. W przypadku gdy zlecenie składane jest przez pełnomocnika klienta, powinno ono również zawierać wskazanie danych umożliwiających jednoznaczną identyfikację osoby składającej zlecenie.

8. Przepisów ust. 1 nie stosuje się, jeżeli uniemożliwiają to przepisy lub zasady regulujące obrót instrumentami finansowymi, których dotyczy zlecenie lub dyspozycja i charakter usługi, w ramach której przyjmowane są zlecenia lub dyspozycje.

9. Obowiązek potwierdzenia klientowi przyjęcia, o którym mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do zleceń składanych za pośrednictwem telefonu.

§ 68. 1. Towarzystwo świadczące usługi przyjmowania i przekazywania zleceń może za zgodą klienta na zasadach określonych w umowie doprowadzić do zawarcia transakcji pomiędzy inwestorami poza rynkiem zorganizowanym.

2. Zgoda, o której mowa w ust. 1, może być udzielona w sposób ogólny lub w odniesieniu do poszczególnych transakcji.

3. Zlecenie, o którym mowa w ust. 1, może nie zawierać wskazania ceny lub liczby instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia.

Rozdział 9

Świadczenie usług pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa oraz doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów finansowych

§ 69. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o zleceniu, rozumie się przez to zlecenie nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa, dyspozycję lub inne oświadczenie woli związane z uczestnictwem w funduszu.

§ 70. Towarzystwo świadczy usługi pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa na podstawie regulaminu określającego sposób i warunki prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa, w szczególności:

- 1) sposób identyfikacji klientów;
- 2) sposób postępowania w kontaktach z klientami osób pozostających z towarzystwem w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze;
- 3) sposób przekazywania klientom informacji dotyczących funduszy, w związku z którymi jest świadczona usługa;
- 4) sposób prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa oraz wskazanie miejsc prowadzenia przez towarzystwo tej działalności;
- 5) tryb i warunki składania zleceń za pośrednictwem telefonu, telefaksu lub innych telekomunikacyjnych urządzeń końcowych lub systemów teleinformatycznych oraz za pomocą informatycznych nośników danych, w szczególności sposób identyfikacji osób składających zlecenia;
- 6) zasady świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego związanego ze świadczeniem usług pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, o których mowa w art. 45 ust. 3 pkt 1 ustawy;
- 7) terminy, tryb i sposób przekazywania przyjętych zleceń do podmiotów, o których mowa w art. 32 ust. 2a pkt 4 ustawy;
- 8) sposób wykonywania działalności przez osoby, o których mowa w art. 33 ust. 1 ustawy, uwzględniający obowiązki towarzystwa w zakresie pośredniczenia w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa.

§ 71. Towarzystwo przekazuje zlecenia przyjęte od klientów w terminach określonych w regulaminie, o którym mowa w § 70.

§ 72. Towarzystwo prowadzi rejestr zleceń złożonych w danym roku kalendarzowym przez klientów, na rzecz których świadczy usługi pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa.

§ 73. Towarzystwo prowadzi rejestr umów podpisywanych z poszczególnymi funduszami i towarzystwami, zawierający:

- 1) datę podpisania umowy;
- 2) wskazanie funduszy, których jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa będą dystrybuowane w ramach zawartej umowy.

§ 74. 1. W ramach usługi doradztwa inwestycyjnego związanego ze świadczeniem usług pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa towarzystwo opracowuje i przekazuje klientowi pisemną lub ustną rekomendację przygotowaną w oparciu o potrzeby i sytuację klienta dotyczącą nabycia, zbycia lub innych zleceń związanych z uczestnictwem w funduszu w zakresie określonych jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa albo powstrzymania się od nabycia, zbycia lub innych zleceń dotyczących tych instrumentów finansowych.

2. Zasady świadczenia przez towarzystwo usług doradztwa inwestycyjnego związanego ze świadczeniem usług pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa określa regulamin, o którym mowa w § 70.

Rozdział 10

Ewidencja zawartych transakcji oraz ewidencja zleceń składanych przez uczestników funduszy inwestycyjnych otwartych

§ 75. 1. Towarzystwo prowadzi ewidencje transakcji zawartych przez fundusz inwestycyjny otwarty, transakcji zawartych na rachunek własny towarzystwa, transakcji dotyczących portfela, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub transakcji dotyczących zbiorczego portfela papierów wartościowych.

2. Wykaz danych:

- 1) objętych ewidencją zawartych transakcji, w przypadku transakcji, które mają za przedmiot instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 2) objętych ewidencją zawartych transakcji, w przypadku pozostałych transakcji, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 76. 1. Ewidencje, o których mowa w § 75 ust. 1, są prowadzone w postaci elektronicznej albo papierowej.

2. Ewidencjonowanie zawartych transakcji może być prowadzone za pomocą systemu teleinformatycznego służącego do zarządzania aktywami lub prowadzenia księgowości; w takim przypadku powinno umożliwiać uzyskanie informacji o zawartych transakcjach, w zakresie wskazanym w załącznikach nr 3 i 4 do rozporządzenia, oraz umożliwiać ich niezwłoczny odczyt i wydruk, a także wygenerowanie dokumentu elektronicznego zapisanego w jednym z następujących formatów:

- 1) Rich Text Format (RTF);
- 2) Adobe Portable Document Format (PDF), z wyłączeniem dokumentów elektronicznych szyfrowanych;
- 3) Extensible Markup Language (XML).

3. System teleinformatyczny wykorzystywany do prowadzenia ewidencji zawartych transakcji powinien uniemożliwiać likwidację lub zmianę wprowadzonych zapisów elektronicznych oraz umożliwiać identyfikację osoby, która dokonała wpisu w ewidencji. Stwierdzone błędy powinny być poprawiane za pomocą zapisów korygujących, które nie zmieniają i nie likwidują zapisów wcześniejszych.

4. Ewidencjonowanie zawartych transakcji w postaci papierowej powinno być prowadzone w sposób czytelny i trwały, umożliwiający identyfikację osoby, która dokonała wpisu w ewidencji. Stwierdzone błędy powinny być poprawiane z zachowaniem czytelności błędnego zapisu oraz umieszczeniem daty i czytelnego podpisu osoby dokonującej poprawki.

§ 77. 1. Towarzystwo dokonuje wpisów do ewidencji zawartych transakcji nie później niż następnego dnia roboczego po dniu, w którym otrzymało potwierdzenie zawarcia transakcji objętej ewidencjonowaniem.

2. Ewidencja zawartych transakcji jest prowadzona odrębnie dla transakcji zawartych przez:

- 1) fundusz inwestycyjny otwarty – z wyjątkiem funduszu z wydzielonymi subfunduszami;
- 2) fundusz inwestycyjny otwarty z wydzielonymi subfunduszami na rzecz każdego z subfunduszy;
- 3) towarzystwo na rachunek własny;
- 4) towarzystwo na rachunek portfela, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 5) towarzystwo na rachunek zbiorczego portfela papierów wartościowych.

§ 78. Jeżeli towarzystwo zleciło zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszu inwestycyjnego otwartego lub jego częścią podmiotowi zewnętrznemu, ewidencja zawartych transakcji jest prowadzona przez towarzystwo lub przez ten podmiot. Prowadzenie ewidencji zawartych transakcji może być także powierzone przez towarzystwo podmiotowi prowadzącemu księgi rachunkowe funduszu inwestycyjnego otwartego; w takim przypadku ewidencja ta powinna być prowadzona na zasadach określonych w § 76 oraz w sposób zapewniający stały dostęp towarzystwa do informacji, o których mowa w § 75 ust. 1.

§ 79. 1. Towarzystwo prowadzi ewidencje zleceń obejmujące zlecenia składane przez uczestników zarządzanych funduszy inwestycyjnych otwartych.

2. W ewidencji zleceń są rejestrowane co najmniej następujące dane dotyczące zlecenia:

- 1) nazwa funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 2) nazwa podmiotu składającego zlecenie lub przekazującego je do realizacji;
- 3) nazwa podmiotu otrzymującego zlecenie – funduszu inwestycyjnego otwartego albo podmiotu prowadzącego rejestr uczestników funduszu inwestycyjnego otwartego otrzymującego zlecenie;
- 4) data i godzina otrzymania zlecenia przez podmiot, o którym mowa w pkt 3;
- 5) warunki i sposób płatności;
- 6) rodzaj zlecenia;
- 7) data zbycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa;

- 8) wartość nabytych albo odkupionych jednostek uczestnictwa w związku ze złożonym zleceniem;
- 9) liczba nabytych albo odkupionych jednostek uczestnictwa;
- 10) cena nabycia albo odkupienia jednostki uczestnictwa;
- 11) kwota wpłacona przez uczestnika w związku ze złożeniem zlecenia nabycia jednostek uczestnictwa albo kwota wypłacona uczestnikowi w związku ze złożeniem zlecenia ich odkupu.

3. W ewidencji zleceń są rejestrowane także informacje o zleceniach nieprawidłowych lub odrzuconych, o ile dostępne dane umożliwiają taką rejestrację.

§ 80. 1. Ewidencja zleceń jest prowadzona w postaci elektronicznej albo papierowej.

2. Ewidencjonowanie złożonych zleceń może być prowadzone za pomocą systemu teleinformatycznego służącego do prowadzenia rejestru uczestników funduszu inwestycyjnego otwartego; w takim przypadku powinno umożliwiać uzyskanie informacji o złożonych zleceniach oraz umożliwiać ich niezwłoczny odczyt i wydruk.

3. Do ewidencji zleceń stosuje się odpowiednio § 76 ust. 3 i 4.

§ 81. Towarzystwo dokonuje wpisów do ewidencji zleceń nie później niż następnego dnia roboczego po dniu, w którym otrzymało takie zlecenie.

§ 82. Prowadzenie ewidencji zleceń może być powierzone podmiotowi prowadzącemu rejestr uczestników funduszu inwestycyjnego otwartego. W przypadku powierzenia prowadzenia ewidencji zleceń, ewidencja ta powinna być prowadzona na zasadach określonych w § 79–81 oraz w sposób zapewniający stały dostęp towarzystwa do informacji, o których mowa w § 79 ust. 2 lub 3.

Rozdział 11

Dokumentowanie źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych oraz przechowywanie i archiwizowanie dokumentów i innych nośników informacji związanych z działalnością funduszy inwestycyjnych i towarzystwa

§ 83. 1. Towarzystwo dokumentuje źródła będące podstawą decyzji inwestycyjnych dotyczących funduszy, zbiorczego portfela papierów wartościowych, towarzystwa oraz portfeli klientów, dla których świadczy usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, w szczególności przez:

- 1) określenie dokumentu strategii inwestycyjnej, o ile transakcja została zawarta w ramach tej strategii, lub
- 2) przechowywanie decyzji jednostek organizacyjnych towarzystwa, które biorą udział w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych, oraz innych dokumentów służących podjęciu takich decyzji, w szczególności analiz, danych o ratingach, raportów, w tym sporządzonych przez towarzystwo lub na jego zlecenie.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 2, powinny być wystarczające do udokumentowania i uzasadnienia decyzji inwestycyjnych podjętych przez towarzystwo.

3. W przypadku transakcji, które nie zostały zawarte w ramach przyjętej strategii inwestycyjnej funduszu, strategii inwestycyjnej zbiorczego portfela lub strategii inwestycyjnej portfela, dokumentowanie źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnej następuje w sposób wskazany w ust. 1 pkt 2.

4. Dokument strategii inwestycyjnej i jego zmiany są zatwierdzane przez upoważnioną jednostkę organizacyjną towarzystwa, w sposób zgodny z procedurami wewnętrznymi, z wyłączeniem przypadku gdy dokument strategii inwestycyjnej został sporządzony na potrzeby świadczenia przez towarzystwo usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, a dokument ten oraz jego zmiany są zatwierdzane przez klienta, na rzecz którego towarzystwo świadczy tę usługę.

§ 84. Jeżeli towarzystwo zleciło zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszu lub jego częścią podmiotowi zewnętrznemu, dokumentowanie źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych prowadzone jest przez towarzystwo lub ten podmiot w sposób zapewniający stały dostęp towarzystwa do informacji, o których mowa w § 83 ust. 1.

§ 85. 1. Dokumenty powinny być przechowywane na takim nośniku informacji, na jakim zostały sporządzone lub otrzymane przez towarzystwo, z tym że dokumenty sporządzone lub otrzymane za pomocą informatycznych nośników danych powinny być przechowywane na informatycznych nośnikach danych umożliwiających odczytanie treści informacji zawartych w tych dokumentach przez cały okres ich przechowywania.

2. Dokumenty oraz inne nośniki informacji zawierające dane, które towarzystwo ma obowiązek przechowywać i archiwizować, powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich przez osoby nieupoważnione oraz umożliwiający kontrolę dostępu, zapewniającą możliwość śledzenia modyfikacji i przetwarzania danych.

§ 86. 1. Sposób prowadzenia archiwum powinien zapewniać bezpieczeństwo przechowywania w nim dokumentów i innych nośników informacji.

2. Towarzystwo zapewnia należyte zabezpieczenie pomieszczeń, w których jest prowadzone archiwum, prowadzi ewidencję korzystania z archiwum oraz wyznacza osobę odpowiedzialną za prowadzenie archiwum.

§ 87. Towarzystwo zapewnia osobom upoważnionym niezwłoczny wgląd do dokumentów oraz danych, o których mowa w § 85 ust. 2.

Rozdział 12

Warunki techniczne i organizacyjne prowadzenia działalności

§ 88. 1. Towarzystwo umożliwia klientom oraz uczestnikom funduszy bezpłatne składanie reklamacji w związku z działalnością prowadzoną przez towarzystwo, fundusz lub podmiot działający na rzecz funduszu.

2. Towarzystwo opracowuje i wdraża procedurę określającą sposób i termin załatwiania reklamacji składanych przez klientów towarzystwa oraz uczestników funduszy. Procedura ta jest udostępniana klientowi towarzystwa oraz uczestnikowi funduszu bezpłatnie na jego żądanie.

§ 89. 1. Towarzystwo prowadzi rejestr otrzymanych reklamacji zawierający informacje o reklamacjach w związku z działalnością prowadzoną przez towarzystwo, fundusz lub podmiot działający na rzecz funduszu złożonych w danym roku kalendarzowym oraz sposobie i terminie ich załatwienia.

2. W rejestrze reklamacji umieszcza się następujące dane:

- 1) imię i nazwisko lub firmę (nazwę) składającego reklamację;
- 2) datę złożenia reklamacji;
- 3) przedmiot reklamacji;
- 4) środki podjęte w celu załatwienia reklamacji;
- 5) termin załatwienia reklamacji;
- 6) opis ostatecznego rozstrzygnięcia.

§ 90. 1. Pomieszczenia, w których towarzystwo prowadzi działalność, powinny być zabezpieczone przed niekontrolowanym dostępem osób nieuprawnionych.

2. Pomieszczenia, w których jest prowadzona obsługa klientów i uczestników funduszu, powinny być wydzielone w sposób uniemożliwiający osobom nieuprawnionym niekontrolowany dostęp do pozostałych pomieszczeń towarzystwa.

3. Sposób organizacji towarzystwa powinien gwarantować bezpieczeństwo obsługi klientów i uczestników funduszy oraz przechowywanych dokumentów i danych.

§ 91. 1. W towarzystwie funkcjonuje sformalizowany system zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego, zapewniający adekwatny do poziomu ryzyka poziom bezpieczeństwa informacji.

2. Towarzystwo wprowadza zabezpieczenia urządzeń uniemożliwiające nieuprawniony dostęp do systemów teleinformatycznych i przetwarzania danych.

3. Systemy teleinformatyczne towarzystwa powinny być zabezpieczone przed nieuprawnionym dostępem do danych przetwarzanych przez te systemy.

4. Towarzystwo opracowuje i wdraża wewnętrzne procedury dostępu do jego systemów teleinformatycznych oraz posiada odpowiednie zasady oraz mechanizmy techniczne zapewniające właściwy poziom kontroli dostępu logicznego do danych i informacji oraz dostępu fizycznego do kluczowych elementów infrastruktury teleinformatycznej, umożliwiające jego odtworzenie wraz z historią modyfikacji i przetwarzania danych.

5. Urządzenia i systemy teleinformatyczne towarzystwa powinny być zabezpieczone przed utratą danych spowodowaną awarią, zakłóceniami lub zdarzeniami losowymi. W celu zapewnienia ciągłości obsługi i pracy systemów informatycznych towarzystwo, co najmniej raz dziennie, tworzy kopię bazy danych lub stosuje inne środki techniczne umożliwiające odtworzenie danych oraz podjęcie pracy systemów teleinformatycznych w przypadku awarii lub utraty części lub całości danych w podstawowych bazach danych. Kopie bazy danych przechowywane są w innej lokalizacji niż podstawowe centrum przetwarzania danych.

§ 92. 1. Miejsca, w których jest prowadzona działalność, powinny posiadać urządzenia telekomunikacyjne umożliwiające stały i bezpośredni kontakt z centralą towarzystwa, a także zapewniające sprawną obsługę klientów i uczestników funduszy.

2. Pomieszczenie, w którym jest prowadzona działalność, powinno posiadać wyodrębnione miejsce umożliwiające klientom złożenie zlecenia z zachowaniem poufności.

§ 93. 1. Towarzystwo ustanawia odpowiednie procedury regulujące funkcjonowanie procesów zarządzania ciągłością działania towarzystwa, uwzględniające szczególne uwarunkowania związane ze specyfiką jego działalności oraz środowiskiem teleinformatycznym i przetwarzanymi w nim danymi.

2. Towarzystwo identyfikuje w obrębie jego działalności procesy, które warunkują możliwość prowadzenia działalności przez towarzystwo (procesy kluczowe), oraz procesy, w przypadku których szybkie odzyskanie sprawności działania może mieć istotne znaczenie z punktu widzenia ciągłości działania towarzystwa (procesy krytyczne).

3. W zakresie, o którym mowa w ust. 1, towarzystwo powinno posiadać opracowane i wprowadzone:

- 1) plany utrzymania ciągłości działania zapewniające ciągłe i niezakłócone działanie towarzystwa oraz świadczenie usług na rzecz klientów,
- 2) plany awaryjne służące zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności towarzystwa i świadczenia usług oraz ograniczeniu strat w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych mogących poważnie zakłócić tę działalność

– zapewniające nieprzerwane, należyte działanie towarzystwa w obrębie procesów kluczowych i procesów krytycznych.

Rozdział 13

Przepis przejściowy i końcowy

§ 94. Towarzystwo, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia uzyskało zezwolenie na wykonywanie działalności, jest obowiązane dostosować prowadzoną działalność do przepisów rozporządzenia w terminie 3 miesięcy od dnia jego wejścia w życie.

§ 95. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁶⁾

Minister Rozwoju i Finansów: *wz. W. Janczyk*

---

⁶⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. poz. 538), które utraciło moc z dniem 5 czerwca 2017 r. zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 31 marca 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 615).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów
z dnia 20 lipca 2017 r. (poz. 1444)

Załącznik nr 1**OBLICZANIE CAŁKOWITEJ EKSPOZYCJI METODĄ ZAANGAŻOWANIA**

§ 1. Ilekroć w niniejszym załączniku jest mowa o:

- 1) wartości referencyjnej instrumentu pochodnego – rozumie się przez to wyrażoną w walucie, w której są wyceniane aktywa funduszu inwestycyjnego otwartego, wartość nominalną instrumentu stanowiącego bazę instrumentu pochodnego lub wartość równoważną wartości nominalnej instrumentu stanowiącego bazę instrumentu pochodnego, wynikającą ze standardu instrumentu pochodnego (wystandaryzowane instrumenty pochodne) lub umowy (niewystandaryzowane instrumenty pochodne);
- 2) duracji – rozumie się przez to jedną z dwóch miar ryzyka instrumentów opartych na stopie procentowej, stosowaną przez towarzystwo w odniesieniu do funduszu inwestycyjnego otwartego:
  - a) durację Macaulay'a – średnią ważoną liczby lat od dnia sprawozdawczego do dnia zapadalności ekspozycji z tytułu danego instrumentu stanowiącego bazę instrumentu pochodnego, z wagami równymi udziałom płatności za poszczególne okresy w całkowitej wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej tego instrumentu przy zastosowaniu właściwej dla danego instrumentu rentowności do wykupu:

$$D = \left(\sum_{t=1}^m \frac{t \times C_t}{(1+r)^t} \right) \div \left(\sum_{t=1}^m \frac{C_t}{(1+r)^t} \right)$$

gdzie:

r – oznacza rentowność do wykupu,

C_t – oznacza wartość strumienia pieniężnego w okresie t,

m – oznacza liczbę okresów do terminu wykupu,

- b) zmodyfikowaną durację Macaulay'a (MD) – durację Macaulay'a zdyskontowaną za pomocą odpowiedniej dla danego instrumentu bazowego rentowności do wykupu przy założeniu rocznego okresu dyskonta, wyznaczoną zgodnie z wzorem:

$$MD = \frac{D}{1+r}$$

- 3) instrumencie bazowym – rozumie się przez to instrument stanowiący bazę instrumentu pochodnego;
- 4) lokatach funduszu – rozumie się przez to papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego oraz inne instrumenty, które zgodnie z ustawą stanowią katalog możliwych lokat funduszu inwestycyjnego otwartego, z wyjątkiem instrumentów, o których mowa w art. 94 i art. 94a ustawy.

§ 2. 1. Dla funduszu inwestycyjnego otwartego towarzystwo oblicza kwotę zaangażowania w instrument pochodny w odniesieniu do każdego posiadanego przez fundusz instrumentu pochodnego, w tym wbudowanego instrumentu pochodnego.

2. Kwota zaangażowania w instrument pochodny obliczona metodą zaangażowania jest równa wartości bezwzględnej wartości rynkowej równoważnej pozycji w instrumencie stanowiącym bazę instrumentu pochodnego, wycenianej tak jak składnik lokat funduszu inwestycyjnego otwartego.

3. Jeżeli nie jest możliwe wyznaczenie wartości, o której mowa w ust. 2, kwota zaangażowania w instrument pochodny jest wyznaczana jako większa z dwóch wartości:

- 1) wartość bezwzględna wartości referencyjnej instrumentu pochodnego;
- 2) wartość bezwzględna maksymalnej straty, jaką fundusz inwestycyjny otwarty może ponieść z tytułu tego instrumentu pochodnego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, jeżeli wartość maksymalnej straty, jaką fundusz inwestycyjny otwarty może ponieść z tytułu tego instrumentu pochodnego, jest nieograniczona, kwota zaangażowania w instrument pochodny jest wyznaczana jako wartość bezwzględna wartości referencyjnej instrumentu pochodnego.

§ 3. 1. Wartość rynkowa równoważnej pozycji w instrumencie stanowiącym bazę instrumentu pochodnego (WR), o której mowa w § 2 ust. 2, dla poszczególnych rodzajów instrumentów pochodnych jest wyznaczana jako:

1) kontrakty terminowe futures:

a) kontrakt terminowy futures na obligacje:

$$WR = \frac{\text{wartość referencyjna kontraktu } \times \text{wartość rynkowa obligacji najtańszej do dostarczenia}}{\text{wartość nominalna obligacji najtańszej do dostarczenia}}$$

b) kontrakt terminowy futures na stopę procentową:

$$WR = \text{wartość referencyjna kontraktu}$$

c) walutowy kontrakt terminowy futures, jeżeli jedna z walut jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

WR = wartość referencyjna kontraktu wyrażona w walucie niebędącej walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów x średni kurs NBP waluty niebędącej walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu inwestycyjnego otwartego

d) walutowy kontrakt terminowy futures, jeżeli żadna z walut nie jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \sum_{i=1}^2 \text{(wartość referencyjna kontraktu futures wyrażona w } i\text{-tej walucie x średni kurs NBP } i\text{-tej waluty)}$$

e) kontrakt terminowy futures na akcje:

$$WR = \text{liczba akcji przypadających na kontrakt } \times \text{wartość rynkowa jednej akcji}$$

f) kontrakt terminowy futures na indeks:

$$WR = \text{wartość indeksu } \times \text{mnożnik kontraktu}$$

2) opcje będące standardowymi instrumentami pochodnymi:

a) opcja na obligacje:

$$WR = \frac{\text{wartość referencyjna opcji } \times \text{wartość rynkowa obligacji } \times \text{współczynnik delta opcji}}{\text{wartość nominalna obligacji}}$$

b) opcja na akcje spółki:

$$WR = \text{liczba akcji przypadających na opcję } \times \text{wartość rynkowa jednej akcji } \times \text{współczynnik delta opcji}$$

c) opcja na stopę procentową:

$$WR = \text{wartość referencyjna opcji } \times \text{współczynnik delta opcji}$$

d) opcja na walutę, jeżeli jedna z walut jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

WR = wartość referencyjna opcji wyrażona w walucie niebędącej walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów x średni kurs NBP waluty niebędącej walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu x współczynnik delta opcji

e) opcja na walutę, jeżeli żadna z walut nie jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \sum_{i=1}^2 \text{(wartość referencyjna opcji wyrażona w } i\text{-tej walucie } \times \text{średni kurs NBP } i\text{-tej waluty } \times \text{współczynnik delta opcji)}$$

- f) opcja na indeks:

$$WR = \text{wartość indeksu} \times \text{mnożnik dla opcji} \times \text{współczynnik delta opcji}$$

- g) opcja na kontrakt futures:

$$WR = \text{liczba kontraktów futures przypadających na opcję} \times WR \text{ dla kontraktu futures} \times \text{współczynnik delta opcji}$$

- h) opcja na kontrakt wymiany (swap):

$$WR = \text{liczba kontraktów swap przypadających na opcję} \times WR \text{ dla kontraktu swap} \times \text{współczynnik delta opcji}$$

- i) warranty:

$$WR = \text{liczba akcji lub obligacji przypadających na warrant} \times \text{wartość rynkowa akcji lub obligacji} \times \text{współczynnik delta warrantu}$$

- 3) kontrakty wymiany (swap):

- a) swap procentowy (IRS), jeżeli walutą jest waluta, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \text{wartość referencyjna swapu}$$

- b) swap procentowy (IRS), swap walutowy – procentowy (CIRS) lub swap walutowy, jeżeli jedna z walut jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \text{wartość referencyjna swapu wyrażona w walucie niebędącej walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu} \times \text{średni kurs NBP waluty niebędącej walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu inwestycyjnego otwartego}$$

- c) swap procentowy (IRS), swap walutowy – procentowy (CIRS) lub swap walutowy, jeżeli żadna z walut nie jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \sum_{i=1}^2 (\text{wartość referencyjna swapu w } i\text{-tej walucie} \times \text{średni kurs NBP } i\text{-tej waluty})$$

- d) swap całkowitego dochodu (TRS):

$$WR = \text{wartość rynkowa instrumentu, na podstawie którego fundusz otrzymuje płatności}$$

- e) swap ryzyka kredytowego (CDS):

$$WR \text{ dla wystawcy swapu} = \text{max wartość rynkowa długu stanowiącego bazę swapu ryzyka kredytowego; wartość referencyjna swapu ryzyka kredytowego}$$

$$WR \text{ dla nabywcy swapu} = \text{wartość rynkowa długu stanowiącego bazę swapu ryzyka kredytowego}$$

- f) kontrakt na różnicę (CFD):

$$WR = \text{liczba instrumentów stanowiących bazę kontraktu na różnicę (CFD) przypadających na kontrakt} \times \text{wartość rynkowa instrumentu stanowiącego bazę kontraktu na różnicę (CFD)}$$

- 4) kontrakty terminowe forward:

- a) walutowy kontrakt terminowy forward, jeżeli jedna z walut jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \text{wartość referencyjna kontraktu wyrażona w walucie niebędącej walutą, w której fundusz dokonuje wyceny aktywów} \times \text{średni kurs NBP waluty niebędącej walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu}$$

- b) walutowy kontrakt terminowy forward, jeżeli żadna z walut nie jest walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów:

$$WR = \sum_{i=1}^2 \text{(wartość referencyjna kontraktu forward wyrażona w } i\text{-tej walucie } \times \text{ średni kurs NBP } i\text{-tej waluty)}$$

- c) kontrakt terminowy forward na stopę procentową (FRA):

$$WR = \text{wartość referencyjna kontraktu}$$

- 5) wbudowane instrumenty pochodne – obligacja zamienna na akcje:

$$WR = \text{liczba akcji przypadających na obligację zamienną } \times \text{ wartość rynkowa akcji } \times \text{ współczynnik delta opcji zamiany}$$

2. W odniesieniu do funduszu inwestycyjnego otwartego posiadającego krótką pozycję w opcjach lub warrantach, do wyznaczania kwoty zaangażowania w te opcje lub warranty stosuje się wzory, o których mowa w ust. 1, z pominięciem współczynnika delta.

3. W przypadku gdy integralną część konstrukcji danego instrumentu pochodnego stanowi mnożnik albo mnożniki, wartość referencyjna instrumentu pochodnego jest wyznaczana przy zastosowaniu tego mnożnika albo mnożników.

§ 4. 1. Dla funduszu inwestycyjnego otwartego towarzystwo oblicza kwotę zaangażowania w taki sam instrument pochodny, odrębnie dla każdego instrumentu pochodnego, jako sumę poszczególnych kwot zaangażowania w instrument pochodny, o których mowa w § 2, dla których bazę stanowi ten sam instrument bazowy, po zastosowaniu metod redukcji zaangażowania, o których mowa w ust. 2–6 oraz w § 5 i § 6, z uwzględnieniem wyłączenia, o którym mowa w § 17 ust. 3 rozporządzenia.

2. Kwota zaangażowania w ten sam instrument pochodny może podlegać redukcji poprzez zastosowanie kompensacji lub specjalnych zasad kompensacji, jeżeli zostanie spełniony warunek, o którym mowa w § 18 ust. 1 rozporządzenia, a procedury, o których mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia, dopuszczają w danym przypadku stosowanie kompensacji lub specjalnych zasad kompensacji.

3. Kompensacji mogą podlegać:

- 1) przeciwstawne pozycje w tych samych instrumentach pochodnych, dla których bazę stanowi ten sam instrument bazowy;
- 2) przeciwstawne pozycje w instrumencie pochodnym oraz lokacie stanowiącej bazę tego instrumentu pochodnego.

4. Kompensacja polega na obliczeniu wartości bezwzględnej różnicy pomiędzy:

- 1) sumą kwot zaangażowania, o których mowa w § 2, wynikających z pozycji długich i wartości instrumentu bazowego, jeżeli stanowi on lokatę funduszu inwestycyjnego otwartego, oraz
- 2) sumą kwot zaangażowania, o których mowa w § 2, wynikających z pozycji krótkich i wartości instrumentu bazowego, który jest przedmiotem krótkiej sprzedaży.

5. Przedmiotem kompensacji mogą być również instrumenty bazowe lub lokaty, o których mowa w ust. 4, różniące się pomiędzy sobą terminem zapadalności.

6. Pozycje w instrumentach pochodnych lub lokatach, o których mowa w ust. 3, mogą być przedmiotem kompensacji, jeżeli zawarcie tych transakcji eliminuje wszystkie znaczące ryzyka związane z tymi instrumentami i lokatami.

§ 5. 1. W przypadku funduszu inwestycyjnego otwartego, który zawiera transakcje mające za przedmiot instrumenty pochodne, dla których bazę stanowi stopa procentowa, towarzystwo może w odniesieniu do tych instrumentów stosować specjalne zasady kompensacji, jeżeli:

- 1) instrumenty finansowe podlegające kompensacji odnoszą się do tej samej stopy procentowej;
- 2) w odniesieniu do funduszu inwestycyjnego otwartego towarzystwo nie wykorzystuje tych instrumentów w ramach kompensacji, o której mowa w § 4, lub w ramach pozycji zabezpieczających, o których mowa w § 6;
- 3) stosowanie specjalnych zasad kompensacji nie doprowadzi do błędnej oceny profilu ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego;

- 4) prospekt informacyjny funduszu inwestycyjnego otwartego określa docelowy poziom duracji funduszu;
- 5) duracja funduszu jest bliska docelowej duracji funduszu;
- 6) strategia inwestycyjna funduszu inwestycyjnego otwartego nie dopuszcza zajmowania pozycji w instrumentach pochodnych, których duracja znacząco odbiega od docelowego poziomu duracji funduszu.

2. Zastosowanie specjalnych zasad kompensacji przy obliczaniu całkowitej ekspozycji wymaga dokonania następujących czynności:

- 1) każdy instrument podlegający specjalnym zasadom kompensacji należy zaklasyfikować do jednego z przedziałów w zależności od terminu zapadalności według wzoru:

Numer przedziału zapadalności (j)	Zakres przedziału zapadalności instrumentu bazowego lub instrumentu stanowiącego lokatę funduszu inwestycyjnego otwartego
1	do 2 lat włącznie
2	od 2 do 7 lat włącznie
3	od 7 do 15 lat włącznie
4	powyżej 15 lat

- 2) dla każdego instrumentu pochodnego w poszczególnych przedziałach należy wyznaczyć wartość rynkową pozycji równoważnej w instrumencie stanowiącym bazę instrumentu pochodnego, o której mowa w § 3; dla każdego instrumentu dłużnego stanowiącego lokatę funduszu inwestycyjnego otwartego w poszczególnych przedziałach należy wyznaczyć cenę rynkową;
- 3) wartości wyznaczone zgodnie z pkt 2 należy skorygować o różnicę pomiędzy duracją instrumentu oraz docelową duracją funduszu według wzoru:

$$E_i = \left| \frac{DIP_i}{DDP} \times WR_i \right| \times \Delta$$

gdzie:

E_i – wartość rynkowa równoważnej pozycji w instrumencie stanowiącym bazę instrumentu pochodnego lub wartość rynkowa instrumentu dłużnego, skorygowana o różnicę w duracjach,

DIP_i – duracja i-tego instrumentu pochodnego lub instrumentu dłużnego,

DDP – docelowa duracja portfela,

WR_i – wartość rynkowa równoważnej pozycji w i-tym instrumencie bazowym lub wartość rynkowa instrumentu dłużnego,

Δ – współczynnik delta dla opcji;

- 4) w ramach każdego przedziału należy wyznaczyć pozycję dopasowaną (PD_j) oraz pozycję niedopasowaną (PN_j) według wzoru:

$$PD_j = \min \left\{ \sum E_{ij}^{długie}, \sum E_{ij}^{krótkie} \right\}$$

$$PN_j = \left| \sum E_{ij}^{długie} - \sum E_{ij}^{krótkie} \right|$$

gdzie:

PD_j – pozycja dopasowana w j-tym przedziale zapadalności,

PN_j – pozycja niedopasowana w j-tym przedziale zapadalności,

$\sum E_{ij}^{\text{długie}}$ – suma wartości wyznaczonych w pkt 3 w j-tym przedziale zapadalności, w odniesieniu do instrumentów pochodnych lub dłużnych papierów wartościowych, w których fundusz inwestycyjny otwarty posiada pozycję długą,

$\sum E_{ij}^{\text{krótkie}}$ – suma wartości wyznaczonych w pkt 3 w j-tym przedziale zapadalności, w odniesieniu do instrumentów pochodnych lub dłużnych papierów wartościowych, w których fundusz inwestycyjny otwarty posiada pozycję krótką,

przy czym pozycja niedopasowana jest pozycją długą, gdy $\sum E_{ij}^{\text{długie}} > \sum E_{ij}^{\text{krótkie}}$, pozycją domkniętą, $\sum E_{ij}^{\text{długie}} = \sum E_{ij}^{\text{krótkie}}$, albo pozycją krótką, gdy $\sum E_{ij}^{\text{długie}} < \sum E_{ij}^{\text{krótkie}}$,

- 5) należy wyznaczyć pozycję dopasowaną pomiędzy pozycjami niedopasowanymi w przedziałach pierwszym i drugim, drugim i trzecim oraz trzecim i czwartym według wzoru:

$$PD_{j,(j+1)} = \min \{PN_j; PN_{(j+1)}\}$$

jeżeli pozycje niedopasowane w odpowiednich przedziałach są przeciwne; w takim przypadku do celów dalszych obliczeń pozycje niedopasowane w odpowiednich przedziałach należy pomniejszyć o wyznaczoną wartość pozycji dopasowanej pomiędzy tymi przedziałami ($PD_{j,(j+1)}$);

- 6) należy wyznaczyć pozycję dopasowaną pomiędzy przedziałami pierwszym i trzecim oraz drugim i czwartym według wzoru:

$$PD_{j,(j+2)} = \min \{PN_j; PN_{(j+2)}\}$$

jeżeli pozycje niedopasowane w odpowiednich przedziałach są przeciwne; w takim przypadku do celów dalszych obliczeń pozycje niedopasowane w odpowiednich przedziałach należy pomniejszyć o wyznaczoną wartość pozycji dopasowanej pomiędzy tymi przedziałami ($PD_{j,(j+2)}$);

- 7) należy wyznaczyć pozycję dopasowaną pomiędzy przedziałami pierwszym i czwartym według wzoru:

$$PD_{1,4} = \min \{PN_1; PN_4\}$$

jeżeli pozycje niedopasowane w odpowiednich przedziałach są przeciwne; w takim przypadku do celów dalszych obliczeń pozycje niedopasowane w przedziałach pierwszym i czwartym należy pomniejszyć o wyznaczoną wartość pozycji dopasowanej pomiędzy tymi przedziałami ($PD_{1,4}$);

3. Kwota zaangażowania w instrumenty pochodne podlegające specjalnym zasadom kompensacji obliczona przez towarzystwo dla funduszu inwestycyjnego otwartego stanowi sumę pozycji:

- 1) 0% sumy pozycji dopasowanych wyznaczonych w ust. 2 pkt 4;
- 2) 40% sumy pozycji dopasowanych wyznaczonych w ust. 2 pkt 5;
- 3) 75% sumy pozycji dopasowanych wyznaczonych w ust. 2 pkt 6;
- 4) 100% pozycji dopasowanej wyznaczonej w ust. 2 pkt 7;
- 5) 100% sumy pozycji niedopasowanych w poszczególnych przedziałach pozostałych po dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1–7.

§ 6. 1. Kwota zaangażowania w ten sam instrument pochodny wyznaczona zgodnie z § 4 i § 5 może podlegać redukcji poprzez zastosowanie pozycji zabezpieczających.

2. Pozycję zabezpieczającą może stanowić:

- 1) część lub całość innej kwoty zaangażowania w ten sam instrument pochodny lub
- 2) lokata funduszu inwestycyjnego otwartego

– jeżeli spełniony jest warunek, o którym mowa w § 18 ust. 1 rozporządzenia, a procedury, o których mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia, dopuszczają w danym przypadku uwzględnianie pozycji zabezpieczających.

3. Instrumenty pochodne odpowiadające kwotom zaangażowania, o których mowa w ust. 2 pkt 1, oraz lokaty, o których mowa w ust. 2 pkt 2, powinny spełniać następujące warunki:

- 1) transakcje mające za przedmiot instrumenty pochodne oraz lokaty zostały zawarte wyłącznie w celu redukcji ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego, a redukcja ryzyka jest możliwa do zweryfikowania;
- 2) zawarcie transakcji mających za przedmiot instrumenty pochodne lub lokaty prowadzi do eliminacji wszelkich ryzyk związanych z tymi instrumentami i lokatami;
- 3) instrumenty stanowiące bazę instrumentów pochodnych lub lokaty należą do tej samej klasy aktywów co instrumenty stanowiące bazę instrumentów pochodnych lub lokaty, które podlegają zabezpieczeniu;
- 4) instrumenty pochodne lub lokaty stanowią efektywne zabezpieczenie w skrajnych warunkach rynkowych.

4. Umowy mające za przedmiot walutowe instrumenty pochodne lub lokaty, które fundusz inwestycyjny otwarty zawiera wyłącznie w celu redukcji ryzyka walutowego, mogą być kompensowane z innymi instrumentami pochodnymi lub lokatami, które to ryzyko generują.

§ 7. Kwota zaangażowania w ten sam instrument pochodny lub lokata funduszu inwestycyjnego otwartego mogą być wykorzystane w ramach kompensacji, specjalnych zasad kompensacji albo uznane za pozycję zabezpieczającą do wysokości swej wartości, która w ramach danego typu ryzyka nie została wykorzystana w ramach kompensacji, specjalnych zasad kompensacji albo uznana za pozycję zabezpieczającą.

§ 8. Towarzystwo zwiększa całkowitą ekspozycję funduszu inwestycyjnego otwartego o wartość rynkową papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub wartość środków pieniężnych otrzymanych jako zabezpieczenie w ramach transakcji przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu lub umów pożyczek, o których mowa w art. 102 ustawy.

§ 9. Całkowita ekspozycja funduszu inwestycyjnego otwartego (CE) obliczona metodą zaangażowania jest równa sumie kwot odpowiadających:

- 1) sumie wartości wszystkich kwot zaangażowania, o których mowa w § 4, po uwzględnieniu technik redukcji całkowitej ekspozycji;
- 2) sumie wartości rynkowej papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego oraz środków pieniężnych, o których mowa w § 8;
- 3) sumie wartości zaciągniętych pożyczek lub kredytów, w przypadku gdy towarzystwo nie skorzystało z wyłączenia, o którym mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia.

OBLICZANIE CAŁKOWITEJ EKSPOZYCJI METODĄ WARTOŚCI ZAGROŻONEJ

§ 1. Metoda wartości zagrożonej (VaR) służy do szacowania ryzyka rynkowego funduszu inwestycyjnego otwartego rozumianego jako możliwość poniesienia przez fundusz strat wynikających z wahań wartości rynkowych pozycji wchodzących w skład aktywów funduszu objętego modelem wartości zagrożonej.

§ 2. Metoda wartości zagrożonej polega na zastosowaniu modelu wartości zagrożonej do obliczania całkowitej ekspozycji z tytułu ryzyka rynkowego funduszu inwestycyjnego otwartego.

§ 3. Wartość zagrożoną oblicza się w każdym dniu roboczym, przyjmując:

- 1) lewostronny poziom ufności równy 99%;
- 2) założony okres utrzymywania stałej wielkości i struktury aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego wynoszący:
  - a) 20 dni roboczych – w celu obliczenia całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego,
  - b) 1 dzień roboczy – w celu dokonania weryfikacji historycznych modelu wartości zagrożonej, o których mowa w § 10 i § 11;
- 3) szacunki parametrów modelu wartości zagrożonej, w szczególności zmienności i współczynników korelacji, na podstawie wiarygodnych danych historycznych za okres obejmujący co najmniej 250 dni roboczych; w przypadku wystąpienia gwałtownego wzrostu zmienności parametrów cenowych okres 250 dni roboczych może być skrócony;
- 4) kwartalną aktualizację parametrów modelu; aktualizacja powinna być dokonywana częściej w przypadku wystąpienia gwałtownego wzrostu zmienności parametrów cenowych.

§ 4. 1. Przy zapewnieniu nieprzerwanego stosowania modelu absolutnej wartości zagrożonej, w celu obliczenia całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego, jest dopuszczalne:

- 1) przyjęcie okresu prognozy krótszego niż określony w § 3 pkt 2 lit. a pod warunkiem odpowiedniego przeskalowania limitu, o którym mowa w § 16 ust. 4 rozporządzenia, na wielkość odpowiadającą okresowi 20 dni roboczych;
- 2) przyjęcie poziomu ufności niższego niż określony w § 3 pkt 1 pod warunkiem, że lewostronny poziom ufności przyjęty do obliczeń jest nie niższy niż 95%, oraz pod warunkiem przeskalowania limitu, o którym mowa w § 16 ust. 4 rozporządzenia, na wielkość odpowiadającą 99% poziomowi ufności.

2. Towarzystwo, które w celu obliczenia całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego przy zastosowaniu modelu absolutnej wartości zagrożonej przyjęło okres prognozy krótszy niż określony w § 3 pkt 2 lit. a lub poziom ufności niższy niż określony w § 3 pkt 1, dokonuje przeskalowania limitu, o którym mowa w § 16 ust. 4 rozporządzenia, według wzoru:

$$Lp_{Y,T} = L \times \sqrt{\frac{t}{T}} \times \frac{wsp_y}{wsp_Y}$$

gdzie:

$Lp_{Y,T}$ – oznacza przeskalowany limit, o którym mowa w § 16 ust. 4 rozporządzenia,

L – oznacza limit, o którym mowa w § 16 ust. 4 rozporządzenia,

T – oznacza okres prognozy równy okresowi określonymu w § 3 pkt 2 lit. a,

t – oznacza okres prognozy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

Y – oznacza poziom ufności równy wartości określonej w § 3 pkt 1,

y – oznacza poziom ufności, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,

wsp_Y – oznacza wartość standaryzowanego rozkładu normalnego $N\sim(0,1)$ odpowiadającą dystrybuancie tego rozkładu o wartości równej Y ,

wsp_y – oznacza wartość standaryzowanego rozkładu normalnego $N\sim(0,1)$ odpowiadającą dystrybuancie tego rozkładu o wartości równej y .

3. Towarzystwo uzasadnia stosowanie do wyznaczania wartości zagrożonej funduszu inwestycyjnego otwartego poziomu ufności lub okresu prognozy innych niż wskazane w § 3.

§ 5. Dla funduszy inwestycyjnych otwartych zawierających umowy mające za przedmiot opcje w obliczeniach wartości zagrożonej towarzystwo uwzględnia:

- 1) nieliniowość zmian wartości opcji względem zmian bieżących parametrów cenowych;
- 2) wpływ czynników wpływających na wartość opcji innych niż zmiany bieżących parametrów cenowych.

§ 6. Model wartości zagrożonej powinien ujmować wystarczającą liczbę czynników ryzyka w zależności od skali aktywności funduszu inwestycyjnego otwartego na poszczególnych rynkach, w szczególności czynniki wskazane w § 7–9.

§ 7. W zakresie stosowania modelu wartości zagrożonej do pomiaru ryzyka stopy procentowej:

- 1) przez parametry cenowe należy rozumieć rentowności do wykupu instrumentów uznawanych na danym rynku za wolne od ryzyka kredytowego, w szczególności instrumenty dłużne wyemitowane przez Skarb Państwa, hipotetyczne depozyty i lokaty wynikające z dekompozycji transakcji, których przedmiotem są instrumenty pochodne na stopę procentową;
- 2) system pomiaru ryzyka uwzględnia zbiór czynników ryzyka odpowiadających stopom procentowym w każdej walucie, w której fundusz inwestycyjny otwarty utrzymuje pozycje bilansowe lub pozabilansowe wrażliwe na stopy procentowe;
- 3) towarzystwo modeluje krzywe dochodowości, stosując do każdej z nich jedno z powszechnie uznanych podejść, przy czym dla istotnych ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w najważniejszych walutach i na najważniejszych rynkach krzywa dochodowości jest podzielona na co najmniej sześć segmentów zapadalności w celu ujęcia wahań zmienności stóp wzdłuż krzywej dochodowości;
- 4) system pomiaru ryzyka uwzględnia ryzyko niedoskonałe skorelowanych przesunięć między różnymi krzywymi dochodowości;
- 5) uwzględnia się zróżnicowanie poziomów rentowności do wykupu dla różnych instrumentów stanowiących bazę instrumentów pochodnych.

§ 8. W zakresie stosowania modelu wartości zagrożonej do pomiaru ryzyka walutowego:

- 1) system pomiaru ryzyka uwzględnia czynniki ryzyka odpowiadające poszczególnym walutom, w których są denominowane pozycje funduszu inwestycyjnego otwartego, z których żadna nie jest walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 2) parametrami cenowymi są kursy walutowe;
- 3) przy obliczaniu wartości zagrożonej uwzględnia się pozycje otwarte funduszu inwestycyjnego otwartego w instrumentach pochodnych denominowanych w poszczególnych walutach, z których żadna nie jest walutą, w której są wyceniane aktywa funduszu inwestycyjnego otwartego.

§ 9. W zakresie stosowania modelu wartości zagrożonej do pomiaru ryzyka cen instrumentów kapitałowych:

- 1) przez instrumenty kapitałowe rozumie się akcje i prawa do akcji, prawa poboru akcji, kwity depozytowe, inne papiery wartościowe obciążone ryzykiem cen instrumentów kapitałowych, w tym takie, których wartość jest powiązana z wartością uznanych indeksów, oraz elementy kapitałowe papierów wartościowych zamiennych na takie instrumenty;
- 2) system pomiaru ryzyka uwzględnia czynniki ryzyka odpowiadające poszczególnym rynkom instrumentów kapitałowych, w których fundusz inwestycyjny otwarty utrzymuje znaczące pozycje;
- 3) w przypadku instrumentów pochodnych, dla których bazę stanowią uznane indeksy, parametrami cenowymi są wartości indeksów giełd, na których są notowane poszczególne instrumenty kapitałowe.

§ 10. Towarzystwo dokonuje codziennie porównania wartości zagrożonych funduszu inwestycyjnego otwartego, obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z rzeczywistymi dziennymi stratami na pozycjach wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego, objętych modelem wartości zagrożonej, uwzględniającymi rzeczywiste zmiany parametrów cenowych, wielkości i strukturę pozycji wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego (weryfikacja historyczna modelu na rzeczywistych zmianach wartości aktywów funduszu). W pierwszym roku stosowania modelu towarzystwo może dokonywać weryfikacji historycznej rzeczywistych zmian wartości aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego, powiększając sukcesywnie okres weryfikacji od jednego kwartału do 250 dni roboczych.

§ 11. Towarzystwo dokonuje codziennie porównania wartości zagrożonych funduszu inwestycyjnego otwartego, obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z hipotetycznymi stratami na poszczególnych pozycjach aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego objętych modelem wartości zagrożonej z tytułu rzeczywistych zmian parametrów cenowych, obliczonymi przy założeniu utrzymywania przez 24 godziny stałej wielkości i struktury pozycji wchodzących w skład aktywów tego funduszu (weryfikacja historyczna modelu na hipotetycznych zmianach wartości aktywów funduszu). W pierwszym roku stosowania modelu towarzystwo może dokonywać weryfikacji historycznej hipotetycznych zmian wartości aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego, powiększając sukcesywnie okres weryfikacji od jednego kwartału do 250 dni roboczych.

§ 12. 1. Jeżeli w toku weryfikacji historycznych, o których mowa w § 10 lub § 11, liczba przypadków, w których dzienna strata funduszu inwestycyjnego otwartego przekracza stratę wyznaczoną za pomocą modelu wartości zagrożonej, jest nie niższa niż 4, towarzystwo oblicza wartość zagrożoną funduszu inwestycyjnego otwartego objętego modelem wartości zagrożonej jako iloczyn średniej arytmetycznej wartości zagrożonych obliczonych w 60 poprzednich dniach roboczych i współczynnika korygującego (k) ustalonego zgodnie z poniższą tabelą:

Liczba przekroczeń	Współczynnik korygujący (k)
4	3,00
5	3,40
6	3,50
7	3,65
8	3,75
9	3,85
10 i więcej	4,00

2. Towarzystwo wyznacza wartość zagrożoną funduszu inwestycyjnego otwartego w sposób określony w ust. 1 do momentu, w którym liczba przypadków, w których dzienna strata funduszu inwestycyjnego otwartego przekraczająca stratę wyznaczoną za pomocą modelu wartości zagrożonej, spadnie poniżej 4.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, towarzystwo dokonuje przeglądu modelu wartości zagrożonej w celu zidentyfikowania przyczyn wystąpienia nadmiernej liczby przypadków, w których dzienna strata funduszu inwestycyjnego otwartego przekracza stratę wyznaczoną za pomocą modelu wartości zagrożonej, oraz niezwłocznie podejmuje działania w celu poprawienia precyzji modelu.

§ 13. W przypadku gdy liczba przekroczeń, o których mowa w § 12 ust. 1, jest nie niższa niż 4 lub w przypadku każdego przekroczenia powodującego zwiększenie współczynnika korygującego (k), jednostka do spraw zarządzania ryzykiem niezwłocznie przekazuje zarządowi towarzystwa pisemny raport o zidentyfikowanych przekroczeniach, zawierający analizę i wyjaśnienie przyczyn tych przekroczeń oraz wskazanie działań podjętych w celu poprawienia precyzji modelu wartości zagrożonej stosowanego przez towarzystwo.

§ 14. 1. Przy zastosowaniu procedury opracowanej i wdrożonej dla każdego zarządzanego funduszu inwestycyjnego otwartego towarzystwo dokonuje dodatkowych serii symulacji wpływu skrajnie niekorzystnych warunków na wynik na pozycjach wchodzących w skład aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego objętych modelem wartości zagrożonej oraz na poziom wartości zagrożonej (testy warunków skrajnych) uwzględniających w szczególności skrajne zakłócenia, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia.

2. Towarzystwo przeprowadza testy warunków skrajnych w każdym momencie, gdy jest to w opinii towarzystwa uzasadnione, w szczególności w przypadku nagłej zmiany warunków rynkowych, jednak nie rzadziej niż raz na miesiąc.

3. Testy warunków skrajnych powinny być zintegrowane z systemem zarządzania ryzykiem w szczególności poprzez:

- 1) analizę wyników testów warunków skrajnych przez jednostkę do spraw zarządzania ryzykiem;
- 2) informowanie zarządu towarzystwa o wynikach testów warunków skrajnych;
- 3) wykorzystywanie przez towarzystwo wyników testów warunków skrajnych przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych w odniesieniu do funduszy inwestycyjnych otwartych.

§ 15. Towarzystwo powinno posiadać w odniesieniu do każdego funduszu inwestycyjnego otwartego pełną dokumentację przeprowadzonych obliczeń wartości zagrożonej, wyników weryfikacji historycznych oraz testów warunków skrajnych, obejmującą w szczególności:

- 1) charakterystykę danych zastosowanych do budowy modelu wartości zagrożonej;
- 2) procedurę wdrożenia modelu do procesu zarządzania ryzykiem funduszu inwestycyjnego otwartego;
- 3) określenie precyzji i kompletności oceny ryzyka przy zastosowaniu modelu, w tym określenie ryzyk objętych modelem wartości zagrożonej;
- 4) metodykę modelu wartości zagrożonej, w tym założenia matematyczne modelu wartości zagrożonej;
- 5) uzasadnienie przyjętych założeń;
- 6) charakterystykę danych wykorzystywanych przy obliczaniu wartości zagrożonej;
- 7) metody testowania modelu wartości zagrożonej;
- 8) sposób przeprowadzania oraz wyniki weryfikacji historycznych, o których mowa w § 10 i § 11;
- 9) sposób przeprowadzania oraz wyniki testów warunków skrajnych, o których mowa w § 14 ust. 1;
- 10) system wewnętrznych limitów na wartość zagrożoną wyznaczoną przy uwzględnieniu wszystkich istotnych rodzajów ryzyka objętych modelem wartości zagrożonej.

§ 16. Towarzystwo nie może stosować modelu względnej wartości zagrożonej, jeżeli profil ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego ulega częstym zmianom lub określenie portfela referencyjnego nie jest możliwe.

§ 17. Towarzystwo stosujące model względnej wartości zagrożonej w celu obliczenia całkowitej ekspozycji funduszu inwestycyjnego otwartego:

- 1) opracowuje, wdraża i stosuje procedurę wyboru oraz zmian w składzie portfela referencyjnego;
- 2) oblicza wartość zagrożoną portfela referencyjnego oraz wartość zagrożoną funduszu inwestycyjnego otwartego.

§ 18. 1. Portfel referencyjny stanowi wybrany przez towarzystwo zbiór instrumentów finansowych, z tym że:

- 1) w skład portfela nie wchodzi standardowe instrumenty pochodne, niestandardowe instrumenty pochodne, papiery wartościowe z wbudowanym instrumentem pochodnym lub pozycje krótkie;
- 2) profil ryzyka portfela jest zbieżny z profilem ryzyka funduszu inwestycyjnego otwartego, z uwzględnieniem celów inwestycyjnych i polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego otwartego oraz ograniczeń inwestycyjnych, o których mowa w art. 96–101 lub art. 104 ustawy.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) strategia inwestycyjna funduszu inwestycyjnego otwartego dopuszcza zajmowanie pozycji długich i krótkich w tych samych lub podobnych instrumentach pochodnych w celu osiągnięcia zysków z tytułu różnic cen, a portfel referencyjny został skonstruowany w sposób zapewniający uwzględnienie ryzyka związanego z taką strategią inwestycyjną, albo
- 2) fundusz inwestycyjny otwarty zawiera umowy, których przedmiotem są walutowe instrumenty pochodne, w celu zabezpieczenia aktywów funduszu inwestycyjnego otwartego denominowanych w walucie niebędącej walutą, w której fundusz inwestycyjny otwarty dokonuje wyceny aktywów, a portfel referencyjny stanowi indeks zabezpieczony przed ryzykiem kursu walutowego.

Załącznik nr 3

WYKAZ DANYCH OBJĘTYCH EWIDENCJĄ ZAWARTYCH TRANSAKCJI DLA TRANSAKCJI,
KTÓRE MAJĄ ZA PRZEDMIOT INSTRUMENTY POCHODNE

Dane umieszczane w ewidencji zawartych transakcji mających za przedmiot instrumenty pochodne:

- 1) numer kolejny transakcji; w przypadku transakcji pożyczki papierów wartościowych należy numer kolejny rozszerzyć o numer transakcji inicjującej;
- 2) typ transakcji (kupno, sprzedaż, pożyczka papierów wartościowych, inne¹⁾);
- 3) identyfikator instrumentu pochodnego, zawierający indywidualny kod (w szczególności kod ISIN), identyfikujący instrument pochodny będący przedmiotem transakcji, a w przypadku gdy dany instrument pochodny nie posiada indywidualnego kodu identyfikacyjnego – jego nazwa oraz nazwa skrócona;
- 4) rodzaj instrumentu pochodnego (opcja, futures, forward, SWAP, inny);
- 5) oznaczenie instrumentu bazowego; w przypadku gdy instrumentem bazowym jest waluta, należy wskazać kod ISO waluty;
- 6) określenie pozycji na instrumencie pochodnym: długa (long) bądź krótka (short); w przypadku opcji – również pozycji względem instrumentu bazowego: kupno (call) bądź sprzedaż (put);
- 7) cel zawarcia transakcji: SZP – w przypadku gdy transakcja ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym, ORI – w przypadku gdy transakcja ma na celu ograniczenie ryzyka inwestycyjnego w zakresie wskazanym w art. 94 ust. 1a pkt 2 ustawy;
- 8) przedmiot zabezpieczeń (wskazanie ze szczególnością pozwalającą na jednoznaczną identyfikację poszczególnych składników aktywów lub zobowiązań, dla których jest ograniczane ryzyko inwestycyjne);
- 9) nazwa emitenta (wystawcy) lub innego podmiotu kreującego instrument pochodny;
- 10) oznaczenie strony transakcji; w przypadku gdy:
  - a) stroną transakcji jest firma inwestycyjna, należy podać indywidualny kod tej firmy lub oznaczyć w inny sposób pozwalający na jej jednoznaczną identyfikację,
  - b) stroną transakcji jest rynek regulowany lub alternatywny system obrotu, należy podać indywidualny ujednolicony kod identyfikacyjny tego rynku lub alternatywnego systemu obrotu,
  - c) stroną transakcji jest podmiot inny niż wskazany w lit. a i b, podmiot taki należy oznaczyć w sposób pozwalający na jego jednoznaczną identyfikację;
- 11) oznaczenie podmiotu pośredniczącego w transakcji, pozwalające na jego jednoznaczną identyfikację;
- 12) data podjęcia decyzji o przekazaniu zlecenia do realizacji;
- 13) data złożenia zlecenia;
- 14) godzina złożenia zlecenia według czasu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 15) data zawarcia transakcji;
- 16) godzina zawarcia transakcji według czasu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 17) cena jednostkowa instrumentu pochodnego, bez uwzględnienia kosztów transakcyjnych, wyrażona w walucie, w której zawarto transakcję, lub walucie, w której są prowadzone księgi rachunkowe funduszu inwestycyjnego otwartego, ze wskazaniem kursu, po jakim dokonano przeliczenia;
- 18) liczba nabytych lub zbytych instrumentów pochodnych;
- 19) mnożnik;
- 20) wartość przyszłych strumieni pieniężnych, a w przypadku gdy nie jest możliwe ich ustalenie – sposób ich wyznaczania;
- 21) terminy przyszłych strumieni pieniężnych;
- 22) koszty transakcyjne;
- 23) termin zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu;
- 24) wskazanie zabezpieczenia wykonania transakcji z określeniem, czy zostało przyjęte czy udzielone.

¹⁾ W przypadku wystąpienia tej kategorii należy odpowiednio nazwać typ transakcji, stosując nadaną nazwę jednolicie w odniesieniu do pozostałych transakcji danego typu.

WYKAZ DANYCH OBJĘTYCH EWIDENCJĄ ZAWARTYCH TRANSAKCJI

Dane umieszczane w ewidencji zawartych transakcji:

- 1) numer transakcji; w przypadku transakcji przy zobowiązaniu się do odkupu oraz transakcji pożyczki papierów wartościowych numer kolejny należy rozszerzyć o numer transakcji inicjującej;
- 2) typ transakcji (kupno, sprzedaż, kupno w transakcji przy zobowiązaniu się do odkupu, sprzedaż w transakcji przy zobowiązaniu się do odkupu, pożyczka papierów wartościowych, inne¹⁾);
- 3) identyfikator składnika lokat zawierający indywidualny kod (w szczególności kod ISIN) nadany przez właściwy organ (jeżeli taki istnieje), identyfikujący składnik lokat będący przedmiotem transakcji, a w przypadku gdy dany składnik lokat nie posiada indywidualnego kodu identyfikacyjnego – jego nazwa oraz nazwa skrócona;
- 4) rodzaj składnika lokat (akcja, obligacja, bon skarbowy, inne²⁾);
- 5) nazwa emitenta (wystawcy) lub innego podmiotu kreującego składnik lokat odpowiednio do charakteru składnika lokat; w przypadku walut – oznaczenie waluty, w przypadku lokat bankowych – nazwa banku;
- 6) oznaczenie strony transakcji; w przypadku gdy:
  - a) stroną transakcji jest firma inwestycyjna, należy podać indywidualny kod tej firmy lub oznaczyć w inny sposób pozwalający na jej jednoznaczną identyfikację,
  - b) stroną transakcji jest rynek regulowany lub alternatywny system obrotu, należy podać indywidualny ujednoczony kod identyfikacyjny tego rynku lub alternatywnego systemu obrotu,
  - c) stroną transakcji jest podmiot inny niż wskazany w lit. a i b, podmiot taki należy oznaczyć w sposób pozwalający na jego jednoznaczną identyfikację;
- 7) oznaczenie podmiotu pośredniczącego w transakcji pozwalające na jego jednoznaczną identyfikację;
- 8) wskazanie imienia, nazwiska i pełnionej funkcji osoby fizycznej zatrudnionej w towarzystwie, która zrealizowała transakcję lub która odpowiada za jej realizację;
- 9) data podjęcia decyzji o przekazaniu zlecenia do realizacji;
- 10) data złożenia zlecenia;
- 11) godzina złożenia zlecenia według czasu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) data zawarcia transakcji;
- 13) godzina zawarcia transakcji według czasu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 14) data rozliczenia transakcji;
- 15) cena jednostkowa bez uwzględnienia kosztów transakcyjnych, wyrażona w walucie, w której zawarto transakcję, lub walucie, w której są prowadzone księgi rachunkowe funduszu inwestycyjnego otwartego, ze wskazaniem kursu, po jakim dokonano przeliczenia;
- 16) liczba składników lokat będących przedmiotem transakcji;
- 17) całkowita cena transakcji, stanowiąca iloczyn wartości wskazanej w pkt 15 i 16;
- 18) całkowita wartość transakcji z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych;
- 19) całkowita wartość kosztów transakcyjnych.

¹⁾ W przypadku wystąpienia tej kategorii należy odpowiednio określić typ transakcji, stosując nadaną nazwę jednolicie w odniesieniu do pozostałych transakcji danego typu.

²⁾ Składnik lokat należy oznaczać w sposób jednolity w całej ewidencji.